

ФИЛАТЕЛИСТА

Оријан *Савеза филателиста Србије*

БЕОГРАД

ГОДИНА III

1

ФИЛАТЕЛИСТА

ОРГАН САВЕЗА ФИЛАТЕЛИСТА СРБИЈЕ У БЕОГРАДУ

Власник и издавач: САВЕЗ ФИЛАТЕЛИСТА СРБИЈЕ (Пошт. фах 702)

Уређује Редакциони одбор: Инж. Александар Ј. Петровић, Синиша Остојић, Јован Јојкић, Мирко Вернер — Одговорни уредник: Александар Ј. Петровић, Војводе Драгомира број 25 — Лист излази друге половине сваког месеца.

За Савез Филателиста Србије треба слати писма на пошт. фах. бр. 702, Београд, а посвчане пошиљке на текући рачун Савеза бр. 103-9533119. — Канцеларија Савеза, Маршала Тита број 28.

За администрацију и редакцију „Филателисте“

све рукописе, наруџбе, рекламације и све што се односи на лист слати на адресу:
Александар Ј. Петровић, Београд — Војводе Драгомира 25.

За наредни број листа, рукописе треба послати најдаље до 25 јануара

САДРЖАЈ:

	Страна
1) На почетку треће године — — — — —	1
2) Јов. Т. Јојкић: Рад на оснивању Савеза филателиста Југославије — —	2
3) С. Остојић: О српским маркама за новине (наставак) — — — —	3
4) Инж. Ал. Ј. Петровић: Српске дописне карте (наставак) — — — —	6
5) Инж. Роман Петровић: Загребачки сајам — — — — —	9
6) Деља и Величковић: Фалсификати једне перуанске марке — — — —	10
7) Вел. Ј. Цизел: Међународна изложба поштанских марака у Лондону —	11
8) Инж. Р. Петровић: Изложба марака у Сарајеву — — — — —	14
9) Зв. Крелиус: Мали осврт на филателистичку смотру марака у Риједи —	15
10) Зв. Крелиус: Прослава петнаестогодишњице Х. Ф. друштва у Броду н/С —	16
11) Бр. Новаковић: Утисци с пута по Босни — — — — —	17
12) Ал. Ј. Петровић: Индокина — — — — —	18
13) Кроз филателистички свет — — — — —	20
14) Наше марке — — — — —	22
15) Наше целине — — — — —	23
16) Нове марке — — — — —	25
17) Одговори на питања читалаца — — — — —	30
18) Преглед књига и листова — — — — —	31
19) Из Савеза филателиста Србије и његових подружница — — — —	32
20) Огласи — — — — —	

ПРЕТПЛАТУ СЛАТИ НА ТЕКУЋИ РАЧУН УРЕДНИШТВА
И АДМИНИСТРАЦИЈЕ „ФИЛАТЕЛИСТЕ“ БР. 104-903317

Цена овог
броја дин. **20**

На почетку треће године

Завршили смо и другу годину нашег ФИЛАТЕЛИСТЕ, гласила Савеза Филателиста Србије.

Преко 3.300 чланова Савеза, преко 40 подружница, око 40 сарадника; лист је штампан у 2.000 бројева, од којих је продавано око 1.600. — Ето, то је у неколико цифара и неколико речи биланс — слика стања јединог часописа српских филателиста!

Шта се види из ових бројева? Половина чланова не чита ни то једино филателистичко штиво на српском језику, а на листу сарађује само врло мали број чланова Савеза Филателиста Србије. — А тако много има да се ради на листу! Да се пишу стручни чланци и извештаји о филателистичком животу код нас — у Савезу и по подружницама — и о раду на пољу филателије; да се прати наша и страна стручна штампа, да се из ње дају изводи за наше читаоце; да се прикупља материјал историски и др. о развоју филателије код нас; да се прикупља и доставља све што се тиче наших марака, целина и жигова; да се пропагира филателија и са њом развитак и постигнућа наше отаџбине; да се упућују нови и млади филателисти да иду правилним путем, да из филателије црпе и душевне хране и корисне разоноде; да се гаји дружељубље; да се гаји братство и јединство народа Југославије.

Како је широко поље нашег рада! Како је велики број чланова нашег Савеза! — А како је мали број оних који се интересују за лист!?

Тридестина наших чланова и неколико наших пријатеља из других братских савеза трудили су се да даду што бољи лист, а три хиљаде чланова Савеза нису хтели ни претом да мрдну у корист свога листа, а још добра половина њих чак и не узима лист у руке. Ти нису свесни ни значаја филателије, нити користи од стручног штива; њима то није јасно, јер нису ни постали чланови зато што их интересује филателија, већ их интересује марка само као роба.

Наша стручна књижевност своди се данас на Приручник Х. Ф. Савеза и на три листа, јоргана српског, хрватског и словеначког савеза. То је све што имамо у Југославији! А шта ми, Срби, имамо? Само нашег ФИЛАТЕЛИСТУ!

Па зар не може рећи да су филателисте они, који немају воље ни њега да узму у руке, За њих се не може рећи да им стоји на путу немогућност плаћања. Савез се труди да даје лист по најнижој могућој цени. А онај који даје и десетине пута веће суме за марке, може одвојити и две стотине динара годишње за лист дакле, то неће бити разлог, већ је нешто друго. Њима није јасна важност једног стручног листа; занети другим намерама њима и не пада на памет да је лист душа филателистичког покрета, да је он наша слика. Без те душе не може филателија живети и постојати. Не радећи са њиме и на њему искрено и предано филателиста даје о себи недовољно јасну слику.

Ми — редакциони одбор — трудили смо се да изнесемо пред читаоце све оно

Срећну Нову 1951 годину
жели свима својим читаоцима

Уредништво »ФИЛАТЕЛИСТЕ«

што треба да га интересује, — почевши од нових издања, па до студија о нашим старим издањима; трудили смо се да доносимо вести о животу и развоју филателије не само у Н. Р. Србији, већ и у осталим деловима ФНР Југославије; своја излагања поткрепљивали смо сликама у што је могуће већем броју. Нисмо пропустили велике успехе у изграђивању отаџбине и знамените догађаје из најближе прошлости, који су утицали на стварање ФНР Југославије, да их у вези са филателијом, на лак и занимљив начин изнесемо пред наше читаоце и да им освежимо успомене на њих. Ми смо се трудили да задовољимо све наше читаоце, да им дамо лист пун разноврсне и интересантне садржине.

Надамо се, а то нам и кажу они који озбиљно читају наш лист, и, нарочито, они који знају шта је филателија и који су њени искрени пријатељи и поборници, — да смо доста успели.

Ми знамо да ниједан часопис не може задовољити у свему све своје читаоце, али смо уверени да сваки може наћи по не-

што корисно и интересно за себе у сваком броју. Само треба уложити мало труда и пажљиво прегледати сваки број, па ће се тај труд надокнадити.

За једног озбиљног филателисту није довољно да само држи каталог у џепу и да по њему ређа марке у албуму или класеру. Он мора стално да прати развој живота и рада на филателији; а то се може постићи само преко периодичних часописа.

Филателисти, Савез Филателиста Србије труди се да вам створи добар лист. Помозите га и ви у томе послу! Уједињеним снагама приступимо послу, да створимо лист, који ће нас потпуно задовољити. Наш часопис треба да је наше заједничко дело, треба да је верна слика нашег филателистичког живота.

Нашим читаоцима и сарадницима нека је Срећна Нова Година! Нека нам свима донесе више воље и снаге за рад, те да у 1951 години постигнемо веће успехе у свима правцима наше омиљене филателије!

ЈОВ. Т. ЈОЈКИЋ

Рад на оснивању Савеза Филателиста Југославије

На дан Републике, 29 новембра 1950 год. састали су се у Сарајеву претставници свих републичких савеза филателиста, чланови иницијативног одбора за оснивање Савеза филателиста Југославије, на своју другу редовну седницу*), да се на бази равноправности, манифестујући братство и јединство наших народа, договоре о свом даљем заједничком раду на оживотворењу највише филателистичке организације у Југославији.

Дневни ред седнице био је следећи:

- 1) Читање записника са конституирајуће седнице;
- 2) Правила Савеза филателиста Југославије;
- 3) Организациона питања;
- 4) Актуелни филателистички проблеми;
- 5) Разно.

По другој тачки дневног реда види се да је овај састанак био од великог значаја, а имао је и да реши веома важан задатак. На овом састанку су се претстав-

*) Прва конституирајућа седница одржана је 9-XI-1950 у Београду, приликом саветовања Министарства пошта са филателистима.

ници филателиста договорили какав би требао да буде „Устав“ њихове највише организације, какво ће име носити, где ће јој бити седиште и колико подручје рада; затим какав ће имати циљ, задатке, сретства за остварење циља и задатка и, након, које ће органе да има и каква материјална средства ће им бити на располагању.

Јединствена мишљења по свим начелним питањима понова су доказала да су се филателисти (истама тек тога дана) нашли на истом путу, на коме су били претставници наших народа 1945 године у Уставотворној Скупштини, када су донели одлуку о проглашењу Устава Федеративне Народне Републике Југославије, а који у свом првом члану каже да је „Федеративна Народна Република Југославија савезна народна држава републиканског облика, заједница равноправних народа, који су на темељу права на самоопредељење, укључујући право на оцепљење, изразили своју вољу да живе заједно у федеративној држави“.

Није случај да су филателисти изабрали баш 29 новембар као дан, када ће расправљати и договарати се о оснивању своје највише организације у Југославији.

Они су изабрали тај дан и зато, да би манифестовали приврженост и оданост својој домовини и социјализму, а и да би их у доношењу свога „највишег закона“ руководила иста начела, која су народне претставнике руководила на тај дан 1945 године, када су донели одлуку о проглашењу Устава ФНРЈ.

Доказ да је састанак у Сарајеву био од великог и историског значаја за филателију у Југославији показују нам и изјаве претставника републичких савеза, чланова иницијативног одбора за оснивање СФЈ.

Друг Хорват Радослав, председник Филателистичког савеза Хрватске, који је и председавао састанку, изјавио је: „Данашњи дан сигурно је прекретница у филателистичком животу наше драге домовине. Наша настојања нека буду сретна за читав наш народ у напорима за социјалистичку изградњу оних, који долазе из нас“.

Друг Черкез Исмаил, секретар Савеза филателиста Босне и Херцеговине, после састанка изјавио је: „Данашњи наш састанак без сумње мора бити апсолутно плодан, јер свима нама је циљ да у нашој милој социјалистичкој домовини изградимо социјалистичку филателију, братство и јединство“.

Друг Адамик Рудолф, претставник Савеза филателиста Хрватске и члан иницијативног одбора за оснивање Савеза филателиста Југославије, изјавио је: „Надам се да ће данашњи састанак бити на успех целе филателије, јер мислим да је на кра-

ју победила права линија, која мора бити у аматерској филателији“.

Друг инж. Груден Душан, потпредседник Филателистичког савеза Словеније, изјавио је: „Овај дан је за мене сретан, јер смо у филателији премостили стара схватања и постигли слогу — темељ нашег будућег рада“.

Друг Штебих Марјан, секретар Савеза филателиста Словеније изјавио је: „На историски дан кличем: Напред до нових успеха нашег филателистичког југословенског јединства!“

Лаврич Д-р Антон, члан Управног одбора С. Ф. Словеније изјавио је: „Уверен сам да је данашње саветовање само прва карика у ланцу успеха југословенске филателије“.

Јојкић Јован, секретар Савеза филателиста Србије, уједно и секретар иницијативног одбора за оснивање С. Ф. Ј., изјавио је: „Данашњи састанак претставника југословенских филателиста је још један доказ да филателија у изградњи социјалистичког друштва наше земље заузима своје право место“.

Жао ми је што данашњем састанку нису присуствовали претставници филателије из Н. Р. Црне Горе, који су ових дана оформили иницијативни одбор за оснивање свога савеза“.

На састанку је донета и одлука да се оснивачка скупштина Савеза филателиста Југославије одржи у Загребу један дан пре отварања земаљске филателистичке изложбе, која ће бити отворена почетком априла о. г.

С. ОСТОЈИЋ

О СРПСКИМ МАРКАМА ЗА НОВИНЕ

(наставка са стр. 344/50)

За израду незупчаних марака прве и друге накладе употребљаван је исти папир, на коме су биле штампане и зупчане марке обеју вредности од 11-III-1867, т. ј. тањи и дебљи папир. У главном, због утицаја гуме, папир код марака другог штампања има на изглед изражену жућкасту боју.

Као и код првих марака за новине са грбом кнежевине Србије, и код незупчаних марака са ликом кнеза Михаила оба штампања, тешко је тачно утврдити њихову боју. Пре свега, са званичне стране о томе није било издато никакво службено саопштење. С друге стране, под утицајем времена и других околности, пресудних за расправу овог питања, као што

су: гума, како су марке и где чуване и т. д., многи примерци добили су на изглед нарочиту, специфичну боју. Поред гуме, која је код другог штампања незупчаних примерака, изразито жуте боје, дебелог слоја и рђавог квалитета, разлика у боји марака код првог и другог штампања нешто је различита. По њој се и по изради, могу разликовати поједина штампања. Код незупчаних марака првог штампања боја примерака од 1 паре је зелена у отвореним и затвореним нијансама, док је боја марака од 2 паре црвенкасто-мрка, такође у отвореним и затвореним нијансама.

Код другог штампања незупчаних марака, које већ по лошој изради и изгле-

ду, због дотрајалости плоча, одскачу од првог штампања, боја код вредности од 1 паре је отворено-маслинасто-жуто-зелена, слична боји зупчаних марака од 1 паре издања од 11-III-1867. Међутим, код вредности од 2 паре, боја је отворено или затворено-жуто-мрка, више мање потенцирана још и жутом бојом гуме и папира.

Као и код већине издања српских поштанских марака, не постоје ни приближно познати аутентични подаци о висини појединих наклада незупчаних марака. Али с обзиром на стварне потребе поште, неразвијен поштански саобраћај са иностранством, намену и начин употребе, накладе марака за новине са ликом кнеза Михаила мора да нису биле велике. Познато је да је седамдесетих година прошлога века, поред осталих, продата и прерастала мала количина марака од 1 и 2 паре са ликом кнеза Михаила, како зупчаних тако и незупчаних. Нарочито мора да је била мала наклада незупчаних марака од 1 паре другог штампања, пошто је до сада познато само неколико аутентичних примерака, те се оне убрајају у најређе српске поштанске марке.

Као и новинске марке претходног издања, исправно и на пошти жигосане марке са ликом кнеза Михаила, нарочито на целим омотима, врло су ретке.

Као и зупчане и незупчане марке за новине са ликом кнеза Михаила различито су класифициране у страним каталозима. Једино у каталогу „Југофилателије“ за ову годину вођено је рачуна о разним штампањима и марке су исправно обрађене.

Још увек нам нису познати пробни отисци, нити есеји марака са ликом кнеза Михаила, па и такви примерци од 1 и 2 паре.

Међутим, постоје више фалсификата ових марака. Најстарије су т. зв. Фурнијеове „имитације“. Фурније је штампао марке у каменотиску, док су оригинали штампани у књиготиску. Приликом штампања фалсификата употребљаван је један исти камен за све вредности: од 1 до 40 пара, само је мењана ознака вредности код појединих вредности. Ово је уочено на тај начин, што све вредности имају исте типичне особености и недостатке (сл. 1).

Разлика између оригиналних марака и Фурнијеових фалсификата у главном је следећа: приметно шири пресек кнежевог врата и рђаво нацртано уво. У натпису „К. СРБСКА ПОШТА“ слово „Б“ има краћу горњу водоравну црту и мањи доњи сведени део. Код слова „К“ горњи десни крак је у облику куке. Сва слова у речи „ПАРА“ већа су него код оригинала.

Сл. 1

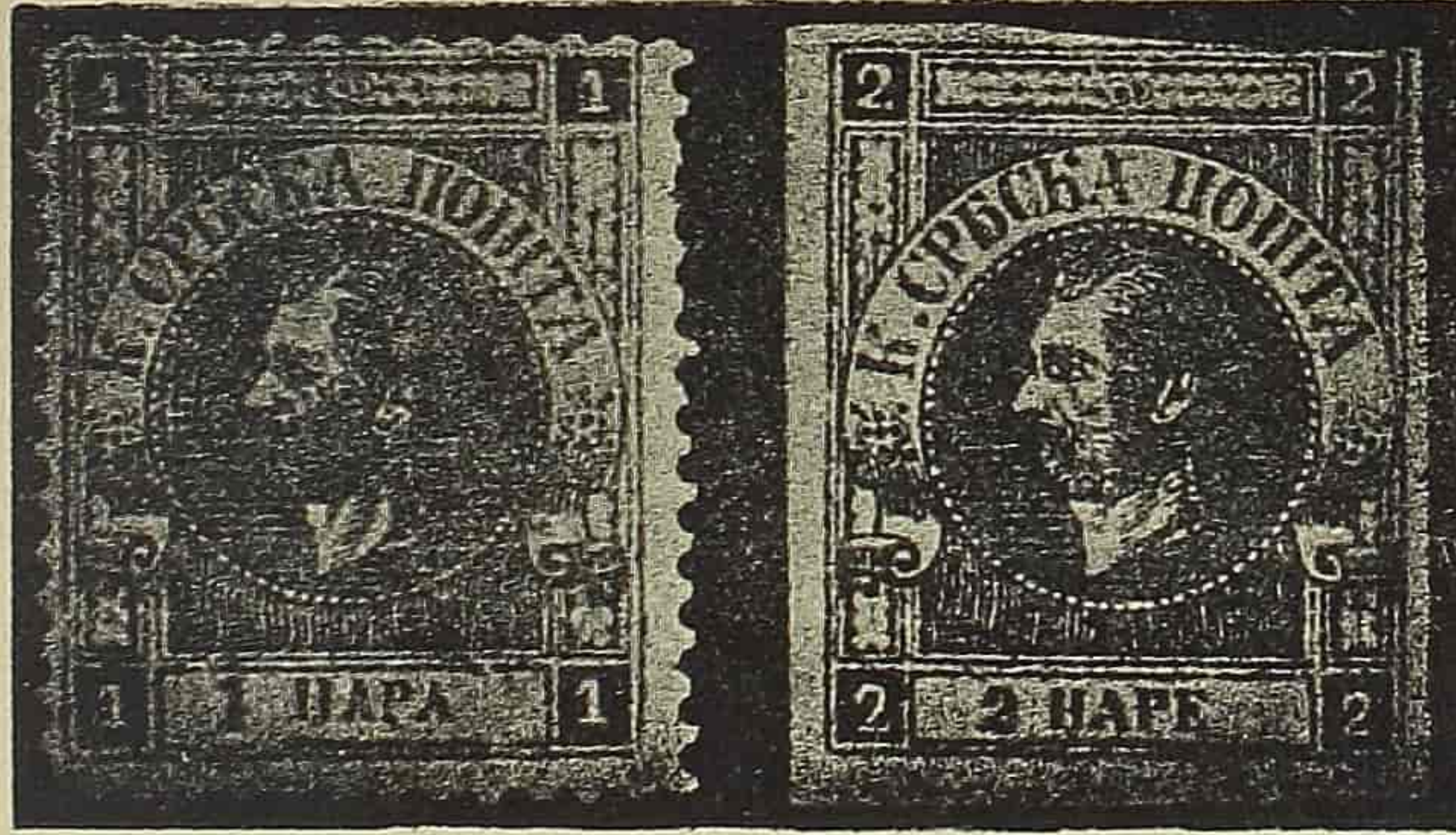
Сл. 1 а

Морамо напоменути да постоје услужно и накнадно жигосани примерци, већином скинути са омота и опрани, због тога без довољно доказне вредности да су прошли кроз пошту и тамо употребљени. До сада у опште нису познати жигосани незупчани примерци од 1 паре другог штампања. Све што смо рекли о употреби и поништавању зупчаних марака од 1 и 2 паре претходног издања, односи се и на незупчане марке оба штампања.

Осим ових општих карактеристика код вредности од 1 паре примећују се још и ове разлике између фалсификата и оригинала: бројка „1“ приметно је тања, а доња водоравна црта („нога“) нешто је дужа. Четири беле бројке у угловима марака приметно су тање него код оригинала. Осим тога, медаљон са кнежевим ликом уоквирен је код обеју вредности од 61 беле тачкице, „перле“, док их је код оригиналних марака 77.

Најраспрострањенији су Фолови фалсификати од 1 и 2 паре, како зупчани, тако и незупчани (сл. 2). За разлику од Фурнијеових фалсификата, за сваку вредност израђен је посебан цртеж, који се, наравно, разликују један од другог. Папир је тањи, рђавог квалитета, а зупчање је $11\frac{1}{2}$, док је код оригинала $9\frac{1}{2}$. И зупчани и незупчани примерци штампани су

део раширен, а бела бројка „2“ у доњем десном углу нема типичан усправан наставак код водоравне доње црте (2 уместо 2). Има и других особености, које готово драстично одвајају оригинале од фалсификата: разлике у цртежу, врсти употребљеног папира, боји марака, гуми и т. д. За штампање ових фалсификата употребљаван је папир рђаве каквоће, нешто та-

Сл. 2

у више боја, које се, ипак, у многоме разликују од оригинала, јер нису добро подешене. И овде, код обеју вредности, цртеж није успео. Пре свега није погођен кнежев лик; нарочито то важи за вредност од 2 паре. Код те вредности врло рђаво, примитивно, без пропорција, неправилног облика нацртано је лево кнежево око. Исто тако, код обеју вредности, погрешно је и врло рђаво нацртано уво, брада и коса кнежева.

Код вредности од 1 паре медаљон са кнежевим ликом уоквирен је са 81 уместо 77 белих тачкица, перли, колико их је у оригиналним примерцима. Међутим, код вредности од 2 паре лик је уоквирен од 74 белих тачкица, што служи као најбољи доказ да су за сваку вредност рађени посебни цртежи. Код вредности од 1 паре, како код зупчаних, тако и незупчаних, испред кнежевог лика, у висини носа, падају у очи четири неједнаке усправне црте, вероватно огреботине, којих наравно, нема код оригиналних марака, односно постоје само код треће марке у табаку, али су оне тамо мање упадљиве, него код фалсификата. Код примерака обеју вредности слова у натпису „К. СРБСКА ПОШТА“ приметно су тања и дужа. По облику се разликују сва слова, а нарочито слова К, С, Б и П. Осим тога, код вредности од 1 паре усправне беле линије, које одвајају орнаментовани оквир од средњег дела марке са медаљоном, нешто су шире, нарочито оне са леве стране. Код вредности од 2 паре бројка „2“ у ознаци вредности има горњи савијени

њи него код оригинала и са приметном мрежастом структуром. Што се тиче боје марака незупчани примерци од 1 паре штампани су у зеленој боји, у више нијанса, док зупчане марке имају маслинасто-зелену боју, такође у разним тоновима. Незупчане марке од 2 паре штампане су у црвено-мркој боји, а оне зупчане у жуто-мркој.

Познато је да су оригинални примерци марака зупчани $9\frac{1}{2}$ линијским начином. Код Фоловог фалсификата марке су зупчане $11\frac{1}{2}$. Код овог фалсификата употребљавана је приметно жута гума, и то негде дебљег, а по негде тањег слоја и то рђавог квалитета.

Сви ови недостаци такви су да се приликом упоређења са оригиналима, код пажљивог сабирача, већ на први поглед могу уочити. На жалост, морамо напоменути да многе збирке, како овде, тако и у иностранству, садрже Фолове фалсификате. Има их чак и жигосаних, наравно било исправним, било лажним поштанским жиговима, махом из каснијег доба (сл. 3).

Постоје још неколико типова фалсификата ових марака. Ми ћемо поменути само оне, који се у нас најчешће виђају. Тако код једног непознатог, страног порекла, за израду фалсификата употребљаван је, као код Фурније-а, исти камен за све вредности, само су мењане ознаке. Код овог фалсификата кнежев лик је врло рђаво, примитивно нацртан и сасвим другачијег изгледа. Нарочито пада у очи рђаво нацртан кнежев нос, који је испао затупаст. Исто тако грубо је и невешто

прецртана брада и коса. У доњем делу медаљона са кнежевим ликом беле хоризонталне црте основе широко су извучене. Сам медаљон уоквирен је са 59 уместо 77

ним бојама у разним нијансама. Постоје или зупчани 11^{1/2} линијским начином или незупчани примерци обеју вредности. Има их и лажно жијосаних (сл. 4).

Сл. 4

белих тачкица, колико их је код оригиналних примерака. У напису „К. СРБСКА ПОШТА“ слова су друкчијег облика него код оригинала; нарочито се то примећује код слова „Б“, код кога је савијени доњи део мањи и слова „К“, код кога је доњи десни крак продужен. Осим тога код 1 паре бројка „1“ у ознаци вредности краћа је и дебла него код оригинала (сл. 1 а). Код примерака од 2 паре бројка „2“, у ознаци вредности, има доњу водоравну црту више издужену.

Од фалсификата нашег порекла најраспрострањеније су „имитације“, које је у каменотиску израдио извесни београдски литограф. Како је цртеж пренет фотолизитографским путем, марке су по цртежу врло сличне оригиналима. У главном и оне се разликују од оригинала по нејасној штампи, тањем папиру и неподеше-

Марке са ликом кнеза Михаила и поред многих недостатака, спадају у лепше српске поштанске марке. Приликом оцене њихове лепоте и изгледа не смемо сметнути с ума да је од њиховог пуштања у промет протекло више од 80 година и да с тога припадају маркама „старе класике“. С обзиром на начин штампања и употребљен материјал, оне пружају обилно поље рада за специјалне сакупљаче.

На жалост, врло се ретко виђају добро очувани примерци ових марака. Ово нарочито важи за незупчане марке другог штампања, код којих оне од 1 паре спадају међу најређе српске поштанске марке.

Марке са ликом кнеза Михаила биле су у течају од 11-III-1867 до 30-VI-1869 по старом календару.

— крај —

Ing. AL. J. PETROVIĆ

SRPSKE DOPIISNE KARTE

(Nastavak sa str. 342)

U 1884 godini pojavilo se još jedno novo, šesto izdanje prostih karata za međunarodni saobraćaj, kod kojih je vrednosna oznaka sa crtežem kao kod napred opisanih prostih poštanskih karata za unutrašnji saobraćaj, samo u boljoj izradi (kao kod petog izdanja). Brojke »10« vrednosne oznake su tanke. Grb je sličan onome od karata za unutrašnji saobraćaj; otštampan je na levoj

strani karte u visini vrednosne oznake. Natpisi su u tri prava reda, ali u sitnijim slovima. Napomena od dva reda u dnu karte ista je kao kod trećeg izdanja ovih karata, bez reči »est«. — Samo je okvir izraden u kamenotisku, ostali tekst u knjigotisku, na tankom žučkastom kartonu.

Šesto izdanje prostih karata za unutrašnji saobraćaj po T. Hasu pojavilo se u početku 1886 godine.

Vrednosna oznaka, okvir i linije za adresu ostale su nepromenjene. Grb je u novom crtežu 18¹/₂ mm visokom, 18 mm širokom, sa petougaoim štitom sa oštrim uglom okrenutim naniže; sa ovalnim štitićem na orlovim grudima. To je grb kraljevskog doma.

karata za međunarodni saobraćaj sa plaćenim odgovorom. Karton je otvoreno-žute ili limunove boje u nekoliko tonova. Tekst je štampan u mrkoj boji u knjigotisku; okvir isto tako u knjigotisku mrke i delom sive boje, i to siv okvir dolazi uvek samo na jednoj od dveju karata u paru.

Osim toga ima nekih manjih razlika u slogu i štamparskih grešaka u tekstu. Po

Sl. 1.

Natpis je sastavljen od krupnijih, 5 m. m. visokih slova, sa početnim slovom K u reči »KARTA«.

Napomena u dnu karte u rukopisnim okruglim (»rond«) slovima skraćena je i glasi: »Ova strana samo za adres«.

Ceo tekst u knjigotisku, na bledo-crvenkastom kartonu.

Od karata ovog izdanja postoje tri razna tipa:

I. Okvir je mrke boje, ostali tekst crn. Tekst se nalazi i jako pomeren prema okviru, tako da primedba dolazi u sam okvir (u donju stranu).

II. Ceo tekst je mrke boje. U drugoj reči u napomeni pogrešno je otštampano »e« mesto »s«, te je cela reč »etрана«.

III. Tekst je mrke boje. Početno slovo u drugoj reči u napomeni ispalo je, te je otštampana reč »трана«.

Kod svih tri tipa nalazi se na grbu krstić sa odlomljenim vrhom.

tome su nastali sledeći tipovi ovih dvojnih karata:

I. Prvi red natpisa na uputnoj karti dug je 116¹/₂, a na karti za odgovor 118¹/₂. Četvrti red natpisa je sa greškom »RÉPONSE PAYÉE«. U napomeni na francuskom jeziku stoji »á« namesto »à«.

Kod ovoga tipa razlikuju se karte:

a) kod kojih je na obema kartama okvir mrke boje, a karton je otvoreno-žut;

b) sve isto, samo je karton limunasto-žute boje;

v) okvir uputne karte je mrke boje, a na karti za odgovor sive boje; karton je sivo-žut;

g) isto, samo je karton limunasto-žute boje;

d) okvir uputne karte je sive, a karte za odgovor mrke boje, karton je otvoreno-žut;

d) isto, samo je karton limunasto-žut.

II. Prvi i četvrti red natpisa su kao kod tipa I. U francuskom tekstu napomene stoji na uputnoj karti »á« mesto »à« (kao kod tipa I), a na karti za odgovor »Réserve...a« (»a« bez akcenta). Okvir je na obema kartama mrke boje, a karton otvoreno-žute.

III. Prvi red natpisa na obema kartama dug je 118¹/₂. Četvrti red uputne karte glasi kao kod tipa I »REPONSE PAYÉE«. U francuskom tekstu u napomeni nalazi se na uputnoj karti »a« bez akcenta, a na karti za odgovor ceo je tekst ispravan.

Kod ovoga tipa razlikujemo:

a) okvir na obema kartama je mrk, a karton otvoreno-žut;

Kod izdanja poštanskih karata za međunarodni saobraćaj sa plaćenim odgovorom, koje je pušteno u tečaj, prema T. Hasu, u 1886 godini, vrednosna oznaka je u novom crtežu, kao kod prethodne proste karte za međunarodni saobraćaj. Okvir i grb odgovaraju onima na istovremenim kartama za unutrašnji saobraćaj (šesto izdanje). Natpisi su izrađeni sa promenjenim slovima; sva četiri reda su prava. Napomena u dva reda u dnu karte je u rukopisnim okruglim slovima, sa tekstom istim kao kod prethodnih

b) okvir uputne karte je sive boje, a karton za odgovor mrke; karton je otvoreno-žute boje.

IV. Prvi red u natpisu je na obema kartama dug $118\frac{1}{2}$ (kao kod III). Četvrti red natpisa na uputnoj karti u francuskom tekstu glasi pogrešno »REPONS PAYÉE«. Francuski tekst u napomeni na obema kartama je ispravan.

Kod ovog tipa razlikujemo:

a) na obema kartama okvir je mrke boje, a karton otvoreno-žute;

Sedmo izdanje prostih karata za unutrašnji saobraćaj, koje su prema T. Hasu izdate u 1887 godini, razlikuje se od prethodnih u sledećem:

Karte su izradene na crvenkastom, vlaknastom, vrlo grubom kartonu. Štampa je u smeđoj boji. Natpis »DOPISNA KARTA« je u znatno krupnijim slovima, 5 m. m. visokim, sa početnim slovom K u reči »KARTA«; dužina clog natpisa $79\frac{1}{2}$ m. m. — Napomena u dnu karte glasi »Ova strana samo za adres« (bez tačke na kraju), ot-

Sl. 2.

b) okvir kao pod a), karton limunasto-žute boje;

c) okvir uputne karte je mrke boje, a karte za odgovor sive; karton otvoreno-žute boje;

d) okvir uputne karte je sive, a karte za odgovor mrke boje; karton otvoreno-žute boje.

V. Četvrti red u natpisu isti je kao kod tipa IV, sa pogrešnim francuskim tekstom »REPONS PAYÉE«. U napomeni u francuskom tekstu na uputnoj karti je »a« bez akcenta; na karti za odgovor napomena je ispravna.

Kod karata ovog tipa postoje razlike:

a) okvir na obema kartama je mrke boje, a karton otvoreno-žute;

b) okvir uputne karte je sive boje, a karte za odgovor mrke boje; karton je limunasto-žute boje.

VI. Četvrti red natpisa uputne karte glasi pogrešno »REPONSE PAYÉE«. Okvir na obema kartama je mrke boje, a karton otvoreno-žut.

Karte pod II, III, V i VI Deroko je naveo prema T. Hasu, a sam ih nije nikada video, te izražava sumnju da mogu biti pro-
bni otisci.

štampana u okruglim rukopisnim slovima. Grb je kao kod šestog izdanja prostih karata za unutrašnji saobraćaj. Vrednosna oznaka kao kod petog izdanja karata za unutrašnji saobraćaj. Razmak između grba i vrednosne oznake $29\frac{1}{2}$ m. m. Okvir je veliki $128\frac{1}{2}$ (80 m. m., sa 48) 29 članaka.

Okvir je izraden u kamenotisku, a ostali tekst u knjigotisku. T. Has razlikuje kod ovog izdanja dve osobnosti:

I. Tekst je tamno-mrke boje.

II. Karta sa pogreškom u tekstu napomene: prvo slovo druge reči je »e« mesto »s«.

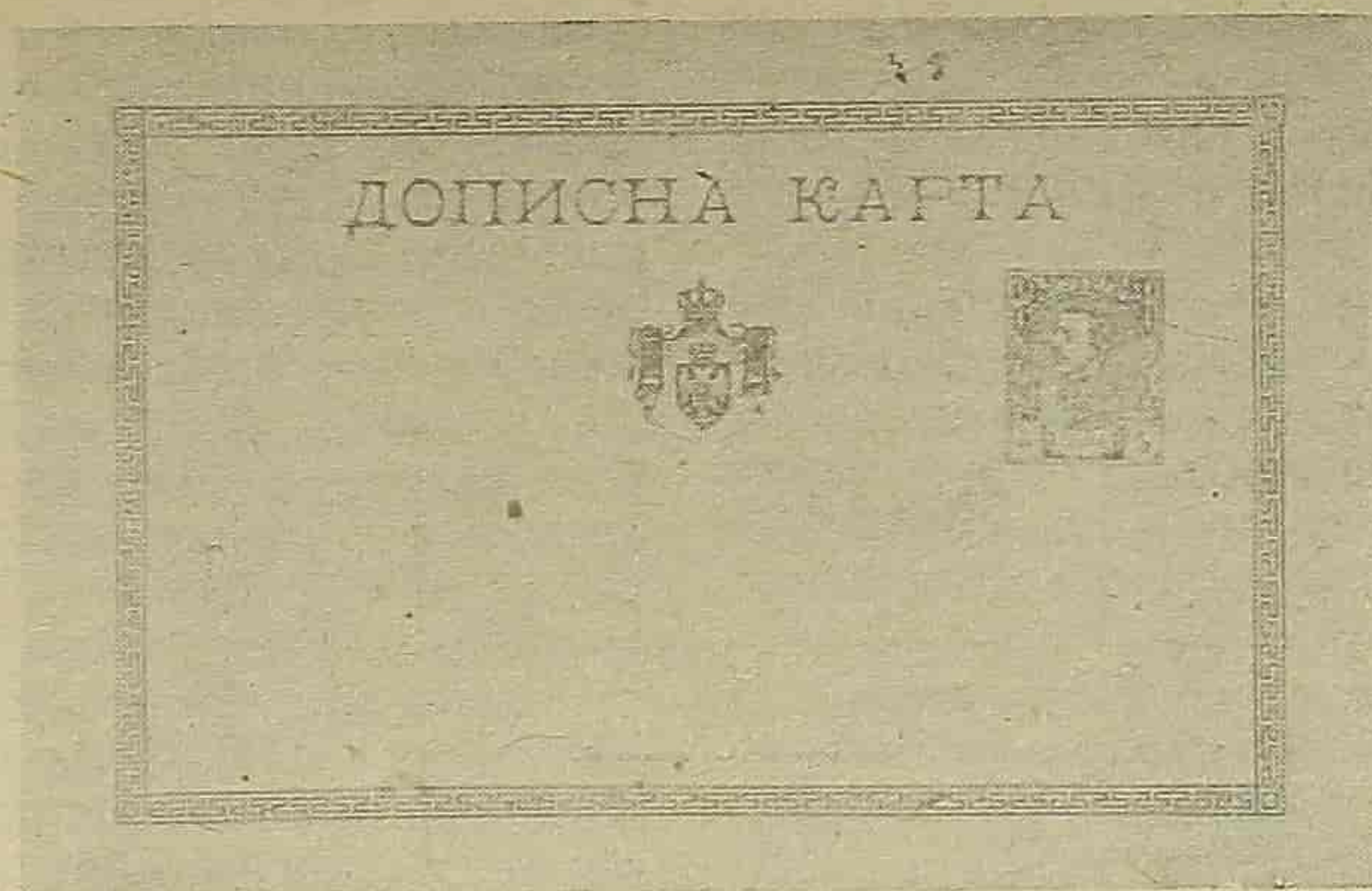
T. Has navodi kod ovih karata pomeren tekst toliko, da natpis dopire čak u gornju stranu okvira.

Karte ovog izdanja su zbog grubog papira, nezgodnog za pisanje, posle kratkog vremena povučene iz tečaja. Prema T. Hasu bilo je izradeno 80.000 komada, od kojih je samo oko 10.000 bilo pušteno u tečaj, a ostalo je bilo spaljeno. Zbog toga su ove karte prilično retke.

Poslednje, osmo izdanje za unutrašnji saobraćaj izišlo je, prema T. Hasu, 1888 godine.

Karte ovog izdanja razlikuju se od ranijih po novim šarama u okviru; dok su te meanderske šare do sada stalno bile sastav-

I. Natpis je 16 m. m. udaljen od leve strane okvira. Napomena nema tačke na završetku.

Sl. 3

ljene iz delova oblika U, kod ovih karata sastavljene su iz T delova. Kako spoljne linije okvira tako i linije šara iste su debljine; veličina okvira 127¹/₂/78¹/₂ m. m.

Vrednosna oznaka i ostali tekst isti su kao kod prethodnog, sedmog izdanja karata za unutrašnji saobraćaj, samo je razmak između grba i vrednosne oznake manji — 24¹/₂ m. m.

Ceo tekst sa okvirom jednovremeno je oštampan u knjigotisku, u smeđoj boji, na glatkom crvenkasto-žutom kartonu.

Kod ovih karata postoje tri tipa:

II. Natpis je pomeren na desno; udaljen je 21¹/₂ m. m. od leve strane okvira. Napomena se završava tačkom.

III. Udaljenje natpisa od leve strane okvira je kao kod tipa II. Desna strana okvira je umetnuta izvrnuto, te šara počinje sa « — « mesto sa » — «

Sve karte ovih različitih izdanja iz 1881 do 1888 godine bile su u tečaju do 2./14. marta 1890 godine. Preostaci su prodati na javnoj licitaciji.

Инж. Роман Петровић

ЗАГРЕБАЧКИ САЈАМ

Загребачки сајам претставља смотру годишњих успеха и постигнућа у свим гранама привреде. Пред очи посетилаца излажу се најбољи производи и посетиоци имају прилике и могућности да чују и виде много корисних ствари, из разних грана наше делатности и да их пореде са стварима страних излагача.

Из године у годину загребачки сајам постиже све веће успехе. Повећава се број домаћих и страних излагача, како по броју фирми које излажу, тако и по многобројности изложених артикула.

Загребачки сајам познат је свакоме у нашој земљи; а свакоме, ко је посетио, ма само једном, тај сајам, остаје у живом сећању шта је све видео. Своју популарност стекао је загребачки сајам и у ино-

странству. Најбољи доказ је велико интересовање иностраних фирми и број посетилаца из иностранства.

За шестогодишњи загребачки сајам издана је пригодна марка. Погрешно је евентуално схватање да ова марка служи као реклама загребачком сајму. Загребачким сајам је већ стекао свој углед и не треба му рекламе. Стога морамо разликовати пропаганду од реклама. Пропаганда има за циљ упознавање света са оним што се жели прикзати. Реклама служи више у трговачке сврхе, док пропаганда треба и мора приказати стварност.

Поштанска марка пружа најшире могућности пропаганде. У својој функцији марка долази до најудаљенијих и најзабаченијих крајева, долази до места и љу-

ди, који мало знају о нама и нашој земљи и који треба да сазнају нешто више. Поштанска марка може за то да им послужи.

Сматрам да се пригодном марком за овогодишњи загребачки сајам ово није постигло и да би за идућа оваква издања требало обратити више пажње на следеће моменте:

1. Марку издавати бар месец дана пре отварања сајма, јер добра пропаганда мора да се припреми и напред. Кратко време трајања сајма није довољно, да и марка допринесе свој део у пропаганди. А употреба марке после сајма нема намењеног јој дејства.

2. Номинална вредност марке мора одговарати тарифи за инострано франкирање, јер пропаганду треба вршити и у иностранству, које ће се на тај начин и боље упознати са постојањем и циљевима сајма. То би било пожељно, а верујем да би било и могуће, а поред тога треба да се

изда и марка са номиналом, која одговара за унутрашње франкирање. На тај начин постиже се дупли ефекат.

3. Све поште требало би упозорити да пошिल्ке, нарочито за иностранство, франкирају највише свим пригодним маркама. Разуме се само по себи да жигосање мора бити јасно, да се не уништи изглед и цртеж марке. Наша привредна предузећа могла би у овом року вршити франкирање овим маркама.

4. Избор цртежа, величине марке и боја може се обавити путем претходног конкурса. Велике накладе могу омогућити да се ове марке употребљавају за све време, док траје потреба.

Марке загребачког сајма треба да служе као доказ економске снаге и развика свих грана наше привреде. И многе друге земље издају за своје сајмове нарочите пригодне марке. За збирке по мотивима ове би марке послужиле као доказ наше стварности и резултат наших успеха.

DELJA i VELIČKOVIC

Falsifikati jedne peruanske marke

Falsifikati u filateliji su veliko zlo, od koga strahuje svaki filatelista. Naša je dužnost da se borimo protiv toga zla, i to uporno, a najbolji put je preko naše štampe.

Nije dovoljno samo objaviti falsifikat, već se starati da se pronade i izvor, kao i mesto odakle se nastura.

sta sa ponosom čuva ovu retku »marku«, misleći da je originalna. — pogotovu što ni u jednom katalogu nije označeno da postoji falsifikat od nje.

No, o pomenutoj marci evo šta je napisao Filigrana u broju 59 od ove godine:

Original ove marke je litografisan od strane Sociedad Anonima a S. Fabri Lima,

Falsifikat, o kome je ovde reč, je marke republike Peru od 50 centavosa, crvene boje, izdata 1932 g.; protura se iz Beograda od pre 2—3 godine, te znatan broj filateli-

u tabacima od 100 (10×10) komada. Upotrebljen je beo čvrst, satiniran papir bez vodoznaka; zupčanje 12 : 12 (a ne 11½ : 11½, kako navodi Iverov katalog).

Falsifikat ove marke je očito raden od umetnika sa mnogo manje sposobnosti, i odlikuje se, i pored lošije izrade, i mnogo krupnijim odstupanjima. Boja falsifikata je isto tako svetlo crvena, papir srednje debljine, zupčanje $11\frac{1}{2} : 11\frac{1}{2}$.

Svaki filatelista, i sa malo iskustva, može i bez poređenja sa originalom da prepozna falsifikat po sledećim osobinama:

1) Kod oznake vrednosti »50« u donjem uglu kod falsifikata je petica »srasla« sa nulom, što kod originala nije slučaj.

2) Kula na grbu sa desne strane, u visini tase terazija, izgleda oštećena, kao da je veliki deo kule prosto probijen. Profil kule je tu prekinut i otvor zadire skoro čitav milimetar u kulu.

3) Slova u natpisu SERVICIO AEREO kod falsifikata nešto su niža. Pravougaonik, koji uokviruje ovaj natpis, dostiže kod fal-

sifikata širinu od 19 m. m., kod originala samo 19 m. m.

4) Slovo »S« u istom natpisu je u donjem delu kod originala nešto produženo, dok je kod falsifikata sasvim normalno.

I pored ovih uočljivih osobina falsifikat se odlikuje lošom izradom, nesavršenostima, od kojih navodimo sledeće:

a) Spoljni okvir marke nije kontinualan, već je ispresecan na mnogo mesta

b) Od četiri rozete u uglovima marke samo je gornja desna približno verno reprodukovana, dok su ostale tri nejasne i neprecizne.

c) Osnove slova natpisa »CENTAVOS« nisu u istoj visini. Pada u oči osnova slova »V«, koje je najniže.

Kad se pak postave original i falsifikat jedan pored drugoga, vidi se velika razlika u izradi između njih.

VELIMIR J. CIZEL

MEĐUNARODNA IZLOŽBA POŠTANSKIH MARAKA U LONDONU NAJVEĆA FILATELISTIČKA MANIFESTACIJA DO DANAS

Mnogo nam je žao, što ne možemo našim čitaocima pružiti originalan izveštaj sa Međunarodne izložbe poštanskih maraka u Londonu, koja je trajala od 6-13 maja o. g. Ipak smatramo svojom dužnošću da o ovoj filatelističkoj smotri, koja je nadmašila sve slične priredbe održane u svetu do danas, donesemo jedan prikaz na osnovu primljene korespondencije i članaka objavljenih u filatelističkoj štampi.

Međunarodnu izložbu maraka u Londonu 1950 godine organizovalo je najstarije filatelističko društvo u svetu, osnovano 1869 g., »The Royal Philatelic Society« u Londonu, u saradnji sa »The British Philatelic Association«, — društvom koje je osnovano 1926 godine, sa zadatkom, da služi i objedinjuje težnje filatelista amatera i profesionalaca.

Izložba je bila smeštena u foajeu velikoj sali i na galeriji palate Grosvenor House-a u Park Lane W 1, u 918 vitrina, a profesionalci, najveće trgovačke kuće sa markama izlagale su svoje marke na preko 50 štandova.

U vitrinama od 1—24 dat je pregled razvitka pisamske pošte od 14 stoleća pa do 1840 godine, kada je štampana i upotrebljena prva prava poštanska marka — nalepnica. Tu su izložena prva pisma i prikazan razvitak koverata. Izloženi su razni cirkulari i odredba o zavodenju jedinstvene peny poštarine«, koja je stupila na snagu 10 januara 1840 godine, i to jedan peny za pisma

teška $\frac{1}{2}$ unče za bilo koju udaljenost u Velikoj Britaniji.

U dve zidne vitrine bili su izloženi dnevnici Rowlanda Hilla i to sa otvorenom stranom gde je Hill zapisao: »Maja 6 godine 1840... marke su došle danas u upotrebu...« i time konstatovao rođenje prve poštanske marke. Iza toga je bio izložen materijal prvih početaka pisamske pošte u Americi, Australiji, Aziji, Africi i raznim zemljama Evrope sve do vitrine 43 uključivo.

Ovaj deo izložbe organizovalo je »Istoričko poštansko društvo«, a za svaku vitrinu bio je odgovoran po jedan član ovog društva, dakle po jedan istoričar-naučnik.

U vitrinama od br. 44—60 prikazane su stranice knjige za registraciju maraka, koju je vodila engleska poštanska uprava (Post Office) pre godine 1875, kada je osnovan Međunarodni poštanski savez. Pošto je Engleska imala zbog svog geografskog položaja i zbog snažnih trgovačkih veza sa ostalim svetom, najveću potrebu za proširivanjem poštanske službe, to su države koje su stupile sa Britanijom u poštanske odnose, slale Post Office-u uzorke svojih maraka, koji su sačuvani u knjizi za registraciju maraka. Prema tome je ovo najpotpunija zbirka maraka iz doba pre stvaranja Međunarodnog poštanskog saveza u Bernu, gde obavezno šalju uzorke svojih maraka sve članice tog Saveza posle 1875 godine. Na ovom delu izložbe prikazane su

prve ploče sa glavom kraljice Victorije, pojedini probni otisci i tabaci maraka raznih izdanja pa i pripremanih, a neizdatih izdanja kralja Edvarda VII i druge.

Od vitrine 60 dalje izlagali su pojedinci — amateri. Ovaj deo izložbe odavao je sliku brižljivog rada, strpljivog istraživanja i stručnog skupljanja maraka. Najjače je bila zastupljena Velika Britanija, kako po broju izlagača, tako i po broju kolekcija maraka Vel. Britanije. Do vitrine 178 završena je izložba britanske Evrope: Kipar, Irska, Gibraltar, Helgoland, Malta, Jonska ostrva, Levant i Maroko. Do vitrine 414 izložen je ostali britanski svet: Kanada, Indija, Zapadna Indija, Australija, Britanska Azija i Britanska Afrika.

U. S. A. izdale su prvu poštansku marku 1842 godine. Postepeno su marke U. S. A. postale najomiljenije kod skupljača maraka, tako, da U. S. A. marke danas skuplja najveći broj filatelista u svetu. Marke U. S. A. bile su izložene u 28 vitrina, do vitrine 442.

Navešćemo nekoliko primera sa izložbe. Pod naslovom »Antarktik« prikazana je zbirka koverata, žigova i maraka raznih ekspedicija u polarne predele južnih mora, Antarktika i u predele subantarktičkih ostrva.

»Brodolom« je bila zbirka sa koveratama, žigovima i markama sa spašenih potonulih i nasukanih brodova, kao i vazdušnih udesa. Na osnovu pečata moglo se utvrditi kolika su zakašnjenja nastala u otpremi pisama i pošte uopšte, usled brodoloma. U jednom slučaju od predaje pa do uručivanja pisma protekla je ništa manje nego 71 godina. Svakako je sudbina ovih pisama neobična. Iza njih se kriju tragedije, junaštva i romantičnost. Ova kolekcija dala je pobudu za knjigu: »Istorija koverata brodoloma«.

U izloženim zbirkaama po motivima date su sjajne studije istorije pojedinih naroda i zemalja, studije geografskih istraživanja, razvika pomorstva i navigacije, interesantni prikazi muzičke i slikarske umetnosti, arheološka iskopavanja, prikaz flore i faune, pa

Iza toga izlagane su marke raznih zemalja i najveći pariteti. Sa lepim kolekcijama su bile predstavljene Francuska, Švajcarska, Grčka, Rumunija, Holandija, Luksemburg, Švedska od evropskih zemalja, a Argentina, Brazilija, Čile i Belgijski Kongo od van-evropskih — do vitrine 795 — gde su počele zbirke po motivima.

Zbirke po motivima pokazale su najrazličitije mogućnosti, koje pruža filatelija u pravcu zadovoljenja filatelista, koji u marci traže pouku i rasonodu. U 78 vitrina moglo se videti, da filateliji usled nemogućnosti univerzalnog skupljanja, ne preči opasnost. Naprotiv tematske zbirke su probudile kod posmatrača uverenje, da već bliska budućnost pripada baš temama. Sklanjajući se ispred poplave maraka, koja još uvek nadolazi, filatelisi su pronašli vrlo privlačne motive u pravcu specializiranja po temama.

čak i filatelističkih termina ilustrovanih markama.

Naročitu pažnju je, razume se privukla najomiljenija tema — vazдушna pošta. Marke vazdušne pošte izlagane su pod raznim naslovima kao: »Vazдушna pošta imperije«, »Pioniri vazduhoplovstva«, »Vazdušni putevi Afrike«, »Marke egipatske vazdušne pošte« »Uzdizanje balona« i tako dalje.

Po broju izlagača bila je najskromnija izložba omladinaca, prikazana u svega pet vitrina sa 13 učesnika, od kojih je najmlađi imao 13 godina i 9 meseci. I među omladinama ima 5 nagrađenih.

Ovim smo dali našim čitaocima letimičan, u najkraćim crtama obraden, opis jedne zaista grandiozne, do sada nevidene filatelističke priredbe, kakva je mogla biti organizovana jedino u Britaniji, dakle u zemlji koja je dala prvu poštansku marku,

koja ima najstarije najduže i najkompliko-
vanije poštanske veze sa svojim brojnim
svetom, kolevka filatelije i zemlja kojoj pri-
pada vodeća uloga u filateliji.

Za uspomenu na ovu izložbu izdat je po-
seban koverat i naročiti spomenblok sa sli-
kama najredih maraka u originalnim boja-
ma. Koverat i blok objavljujemo u dana-
šnjem broju.

Izložbu je posetilo preko 31 000 intere-
senata daleko više nego što se očekivalo,
a poštanski ured na izložbi otpremio je
114 000 koverata, koje su bile sa specijal-
nim žigom, koji predstavlja malteški krst
sa pokretnim datumom, koji se takođe vidi
na objavljenoj slici.

Vrednost izloženih maraka procenjena je
preko 2 000.000 funti, što čini prema našem
zvaničnom kursu 280.000.000 dinara.

Prvu nagradu — Grandprix dobio je H.
C. V. Adams, koji je izložio najrede pri-
merke iz doba pre zavodenja maraka i naj-
potpuniju zbirku Velike Britanije.

U vitrinama 615 i 616 izlagao je Holan-
danin Matzen Fledderus marke Srbije ra-
znih zubčanja, boja i papira. U ovoj zbirci
bile su takođe francuske marke sa preti-
skom »Postes Serbes« i marke krfskog iz-
danja.

U vitrinama 655 i 656 izlagao je Englez
Milnes Marsden marke Bosne a u vitrini
659 izlagao je Englez Snowden marke Crne
Gore.

Od ove tri delimične zbirke maraka sa
teritorije Jugoslavije, dve nisu prošle neza-
paženo. Žiri za ocenu izloženih kolekcija,
koji, obzirom na ogroman i raznovrstan iz-
loženi materijal, nije imao lak zadatak, na-

šao je da Marsdenova zbirka maraka Bo-
sne zaslužuje srebrnu medalju, a Matzen
Fledderusova zbirka maraka Srbije nagra-
đena je bronzanom medaljom.

Obzirom na vanredno jaku konkurenciju
i na strogost ocenjivanja može se i bronzana
medalja smatrati velikim priznanjem. Sva-
kako bi takva zbirka na svakoj drugoj ze-
maljskoj izložbi izbila u red najboljih, jer
ovo nije bila obična izložba, kakve se pri-
ređuju redovno svake godine u zemljama
sa razvijenom filatelijom. Ovo je bio prik-
az istorijskog razvitka pisamske pošte,
smotra svih maraka sveta i susret najpozna-
tijih i najistaknutijih prvaka filatelije i
skupljača maraka sa svih kontinenata.

Preko izlagača stajali su kontinenti, ze-
mlje i narodi jedni nasuprot drugima i tru-
dili se, da privuku pažnju brojnih posetila-
ca, da govore o zemljama koje izlažu, da
manifestuju njihovu kulturu, umetnost, op-
šti napredak i njihovu savremenost.

Kada ovo konstatujemo, onda tek vidi-
mo kolika je šteta što i mi, i niko od
naših filatelista nije učestvovao na ovoj do
danas najvećoj reviji poštanske marke. Šte-
ta je što nismo u Londonu izlagali marke
FNRJ i što se nismo, iako mladi, ali mno-
gima ravni i od mnogih bolji predstavili
širokoj svetskoj javnosti. Baš zbog veličine
i značaja, koji je ova izložba imala za fila-
teliju celog sveta, naš je propust neopro-
stiv.

Šteta nije samo u tome, što nismo uče-
stvovali kao izlagači, već je šteta i u tome,
što nismo učestvovali ni kao posmatrači.
Ovu izložbu trebalo je da vide i pretstav-
nici naše pošte, jer je izložba pružila bo-
gat materijal za jedne i za druge. Mogla je
pružiti sugestije, kojim pravcem treba ići u
prikupljanju istoriskih dokumenata naše po-
šte i sugestije kako treba koristiti doku-
menta. Naročito je mogla ova izložba da
produbi poznavanje prilika onog doba, u
kome je naš zemljak Lovrenc Košir mučio
muku da zamisao o zavodenju marke-na-
lepnice sprovede u život. Onima, koji istra-
žuju i ispituju rad Lovrenca Košira ova bi
izložba, odnosno izvori na koje bi ova iz-
ložba ukazala, otklonila mnoge sumnje, o-
borila ili potvrdila mnoge pretpostavke i
istraživača postavila na čvršće tle sigurnog
i nepogrešivog prosuđivanja i donošenja za-
ključaka. A to je vrlo važno, jer onaj ko
piše sa ciljem, da svojim radom doprinese
i obogati istoriju, prima na sebe veliku mo-
ralnu odgovornost pred čitaocem a pogo-
tovo pred naučnom i stručnom kritikom,
koja meri i ocenjuje jednim neumoljivim
merilom, — istinom i objektivnošću.

Verujemo, da izložba maraka u Londonu
ne bi prošla bez našeg učešća da smo na
vreme prišli osnivanju i da smo osnovali

Vrhovni savez filatelista FNRJ, koji je trebao već ovoga puta da dostojno pretstavi naš filatelistički kolektiv u inostranstvu, da kroz filateliju reprezentuje našu zemlju i da u propagandnom smislu ispuni svoj zadatak.

Koristeći ovaj članak o izložbi maraka u Londonu neka nam bude dozvoljeno, da podvučemo: u interesu je naše filatelije da što pre osnujemo Vrhovni savez filatelista FNRJ!

ING. ROMAN PETROVIĆ

Izložba maraka u Sarajevu

Podružnica Saveza filatelista Bosne i Hercegovine — Sarajevo, priredila je od 29 novembra do 3 decembra 1950 god. prvu izložbu maraka. Po svome opsegu i izloženom materijalu ova izložba može da služi kao uzor svim podružnicama, koje namjeravaju da priređuju slične izložbe.

Jednim delom radi malog izložbenog prostora, a i usled manjeg broja izlagača nisu prikazane generalne zbirke, nego samo fragmenti. I pored toga izložba je prikazivala sva polja koja neguje naša filatelija. Klasika je zastupljena sa starom Srbijom, prvim izdanjima Turske i Persije, zatim dolaze obrada izdanja za Bosnu i Hercegovinu, stara Jugoslavija, okupacije Hrvatske i Srbije, izdanja za FNRJ, Partizanska pošta, nova Čehoslovačka, VUJA STT, okupaciono izdanje Poljske (Generalni Guvernman), nemačke kolonije i drugi manji izlošci.

Teško je kod izloženog materijala govoriti o boljem i lepšem. Svakog može interesovati drugo polje i stoga bi, smatram, donošenje bilo kakvog zaključka u pogledu najboljeg izloška, samo delovalo suprotno od onoga šta je ova izložba postigla.

Da uspehu pojedinih izložaka mnogo doprinosi aranžiranje i opis, imali smo najviše prilike da se uverimo na ovoj izložbi. Posetioci traže objašnjenja i potrebne upute. Ovo se naročito odražava kod specijalne obrade FNRJ, koja bi bez potrebnih objašnjenja ostala nezapažena ili slabo primećena.

Po svojoj zamisli, ma da možda dosta sumorno, lepog uspeha imao je izložak crnog okvira sa žigovima pošta na teritoriji ranije Direkcije pošta Sarajevo.

Ono što se je s pravom od ove izložbe očekivalo, da prikaže klasiku vremena, kad su krajevi Bosne i Hercegovine menjali svoje gospodare i svome gospodstvu ostavljali tragove i u poštanskim markama, nije, na žalost, prikazano. Retko je shvatljivo da se u Sarajevu ne mogu naći izdanja stare Turske ili Austrije, ma da su ova poslednja izdanja u priličnoj meri zastupljena, no ne sistematizovano.

Izložbama pripisujemo poučno-vaspitni značaj. Naši poštari mogli su na ovoj iz-

ložbi najbolje uočiti značaj lepog i čitkog žigosanja. Izložak žigosane Čehoslovačke na prigodnim kovertama i listovima, pokazuje šta znači dobar i jasan žig za marku i kako se povećava vrednost i značaj izdanja. Na suprot tome izložak jedne omladinke, kome se u pogledu aranžmana i materijala ne može staviti nikakav prigovor, gubi od svog značaja zbog zamrljanih i nejasnih žigova, udaranih od naših poštara, koji, izgleda, mere svoju snagu prilikom žigosanja.

Tematske zbirke (njih nekoliko) privukle su, kao i svaki put, pažnju. Kao najbolji može se smatrati izložak izdanja za vazdušnu poštu FNRJ u četvrcima, koji je aranžiran na lepom podlošku, koji i sam privlači pažnju. (Mali prigovor mogao bi se staviti izlošku »Sarajevo na markama«, gde nema nikakve legende, nego su marke lepljene jedna do druge, ma da baš ovaj izložak pokazuje najrečitije prošlost Bosne i Hercegovine od pojave prvih bosanskih izdanja. Nova tema koja se javlja na markama je »Socijalizam na markama« sa likovima Marksa i Engelsa raznih zemalja. Šteta je samo što ovaj izložak nije više kompletiran i ne sadržava sva izdanja tvorca socijalizma, da se prikažu sva izdanja maraka, koja nose likove socijalista.

Partizanska pošta prikazana pismima sa teritorije Bosne i Hercegovine, ponovno privlači pažnju. Žigovi i natpisi na kovertama pored pečata, pošta ili vojnih jedinica, najrečitije govore o vremenu kada su nastala ova pisma i ostaju kao trajni svedoci prošlosti.

Verujem da nije laka stvar organizovati izložbu. Oko organizovanja ima se mnogo poslova. Traži se mnogo od priređivača, da bi se izložba mogla nazvati uspela. A kada se kaže da prva izložba maraka u Sarajevu dolazi u red uspelih izložbi, verujem da se time odaje puno priznanje njenim organizatorima i izlagačima. Knjiga utisaka o tome govori još pohvalnije. Posetioci nefilatelisti, vide da filatelija nije više monopol pojedinaca već mogućnost da se okupe svi zainteresovani da doprinesu svoj deo boljem upoznavanju svoje zemlje kroz poštanske marke, koje dolaze u krajeve sveta, gde,

možda, malo znaju o našoj zemlji i našim uspesima.

Izložbu je otvorio drug D-r Mehmedagic kraćim govorom, u kome je ukratko certao rad podružnice Sarajevo. Otvaranje izložbe pozdravio je u ime Ministarstva pošta Direktor Direkcije Sarajevo, koji je ukazao na značaj filatelije danas, a naročito na učešće omladine. Otvaranju izložbe prisustvovali su i delegati svih republičkih filatelističkih saveza, koji su održali 29 novembra sednicu za osnivanje Saveza filatelista Jugoslavije.

Звоимир Крелиус

МАЛИ ОСВРТИ НА ФИЛАТЕЛИСТИЧКУ СМОТРУ МАРАКА У РИЈЕЦИ

Подружница Филателистичког савеза Хрватске у Риједи у прославу Дана Републике приредила је у „Народној читаоници“, на Корзу Црвене Армије 24 врло успелу СМОТРУ МАРАКА.

Отворење смотре је било у суботу 25. XI. у 17 часова. Смотру је отворио претседник подружнице друг др. Михаел Корљевић пригодним говором, у којем је истакао, да је ова смотра марака приређена у част Дана Републике и да је то прва приредба ове врсте у ново ослобођеним крајевима, који су припојени НР Хрватској.

Сама смотра показује велико знање и истанчан укус ријечких филателиста. Премда млади у својој подружници, која је започела радом 7. XI. 1950, показали су на овој смотри велико знање.

Идеалне изложбене просторије биле су врло укусно декориране, те су на посјетиоца учиниле дубок дојам. Код улаза налазио се укусан плакат, који приказује пригодни жиг; испод њега парола: „Смотром марака славимо Дан Републике“.

Подаље стоји биста Маршала Тита окружена зеленилом, а у позадини народна застава и савезни грб.

У изложбеном простору, који сачињавају три лијепе дворане, смјештено је 40 витрина са изложницама. Изложени објекти побуђују врло велик интерес ријечких посетилаца, јер су изложници донесени тако прегледно и складно, обзиром на укусну опрему и разноликост материјала, да их се са интересом проматра.

Од класике видјели смо једино нешто старе Аустрије, која је заступана познатом „јубиларком“. Лијеп је изложак Фиуме, али нам се чини, да међу претисцима имаде кријотворина. Пажњу је побудила витрина, у којој је изложено „Предфилателитичко доба“ и „Конзуларна пошта Србије“. Остали изложници приказују марке по тово цијеле Европе, те нешто Прекоморја, дакако марке новијег датума. Поред изложака чланова подружнице видели смо и 11 витрина Мин. пошта, које смо гледали на свим изложбама, које су одржане од 1949 до данас (Загреб 1949 и 1950, те Дубровник 1950), само попуњене.

Све су дворане биле врло лијепо искићене и украшене сликама Маршала Тита и претседника НР Хрватске, друга Бакарића.

Било је доста парола, па их донашам у препису:

Преко марака упознајемо цијели свијет са нашим стварношћу.

Стручна литература служи напретку филателије.

И ми, филателисти, доприносимо изградњи социјализма.

Филателија служи културном уздицању народа.

Марка је огледало културе народа.

Прави филателиста је организиран филателиста.

Збирка је лијепа, била она од рабљених или нерабљених марака.

У добру збирку не спадају лоше замрљане марке.

Такмичимо се у част Дана Републике.

Осим ових парова било је извјешено доста парова, које је издао М. О. града Ријеке у част Дана Републике.

У недељу прије подне састао је се оцјењивачки одбор, који је био у саставу: др. Корљевић, Голубовић, Кнежевић, Шимат и Крелиус, који су, након прегледа, донијели закључак да се три изложка награде првом наградом, три другом и пет са трећом наградом; остали да се писмено похвале.

Три прве награде добили су изложци под бројем: 15 и 31 Талијанска окупација Словеније и Црне Горе (специјализирано); — 24 Провизорији Словеније у четверцима; — 39 Предфилателистичко доба и конзуларна пошта у Србији.

Три друге награде добили су изложци под бројем: 1, 3 Наљепнице препоручених писама Европе и Прекоморја; — 4 Стара Аустрија; — 5, 7 Талијанске колоније.

Пет трећих награда подељено је овако: 10 Омладински изложак Италије; — 14 Извадак из збирке Француске, Мађарске и СССР-а (омладински); — 14 Фиума; — 19—21 Стара Југославија; — 22 ФНРЈ.

Сви су остали изложци добили писмене похвале.

Смотра марака је трајала од 25. XI. до 3. XII. 1950. За све вријеме могло се је добити смотнице са пригодним жигом, који је у ту сврху био издан.

Предалеко би нас довело критички обрадити сваки објект, већ можемо рећи, да је смотра као целина деловала врло укусно и ненаметљиво, па је сваки посјетилац, био филателиста или не, могао наћи оно што њега занима. Ријечки филателисти могу бити заиста задовољни, да им је труд уродио плодом и успјехом.

ЗВОНИМИР КРЕЛИУС

Прослава петнаестогодишњице Хрватског филателистичког друштва у Броду н/С

10. просинца прославило је Хрватско филателистичко друштво у Броду на Сави, подружница бр. 9 Филат. савеза Хрватске, петнаестогодишњицу свога постојања. Том приликом свечар је приредио врло успјелу прославу.

Хрватско филателистичко друштво у Броду основано је 15 свибња 1935 од неколицине марних и озбиљних филателиста. Филателистички живот започео је додуше у Броду већ 1919 године, кад су бродски студенти донијели тај лијепо спорт из Загреба и Беча, али су они били чланови ХФД-а у Загребу. У Броду је постојала у то вријеме прва филателистичка радња пок. Изидора Штјенера, који се је касније преселио у Загреб.

Данас ХФД у Броду броји 58 редовних чланова и 35 омладинаца. На челу друштва се налази претсједник Владимир Шкрињарић и нада све марни и агилни тајник Иван Копривчевић.

Прославу је отворио сажетим говором претсједник, а затим је тајник прочитао историјат друштва.

Изасланици Савеза Крелиус и Стошић захваљују се на поздравима, те предају у знак пажње савезне управе друштву девет увезаних годишта „Филателије“, на чему се присутни бурним плеском захваљују.

Друштво си је дало много труда око припремања ове прославе, која је била на великој висини. Друштво је издало врло укусну брошуру са кратким историјатом, пописом сениора и јуниора, те цијелим управним одбором. Осим тога издани су врло укусни опшени блокови са обичном франко марком од 1 дин. и жигом у црној боји. Жиг је обичан. Друштво је дало израдити укусне дипломе, које су добили сем претставника и марљиви чланови подружнице.

Дворана, у којој се одржала прослава, била је врло лијепо, у правом смислу филателистички окићена, сва у зелењу, а на зидовима доминирали су лијеп плакат за сзв прославу, велики цртежи марака и изложак марака ФНРЈ.

Читава се прослава у службеном и друштвеном дијелу одвијала у филателистичком духу. Богата томбола, у којој је био главни згодитак „Ударна“, те велика и лијепа лука среће са много красних и практичних згодитака — пружили су овој успјелој прослави незаборавне дојмове, гдје се је очитовала другарска врлина брођанских филателиста.

Највриједнији филателисти омладинци награђени су од савезне управе лијепим маркама, које су награђене јако обрадовале.

УТИСЦИ С ПУТА ПО БОСНИ

Тузла, 26 новембра 1950.

— Одакле ти сада овде? — пита ме радознато један пријатељ.

— На пропутовању за Сарајево, — одговорих му.

— Сигурно на вашу изложбу у Сарајево?

Морам признати да ме је изненадио, јер ми је увек у шали говорио да „мрзи“ филателију. Зачуђен, запитао га:

— Одакле знаш,

— Шта питаш? Иди до „Бате“, — каже ти се само! Одговори и оде даље.

И заиста, одмах ту уз продајницу обуће (некадашњи „Бата“) у главној улици стоји мањи дућан; на њему горе укусна стаклена плоча са натписом: САВЕЗ ФИЛАТЕЛИСТА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ — ПОДРУЖНИЦА ТУЗЛА. А излог? Баш у овој акцији уређивања излога!... Укусно уређен, осветљен. У излогу се види наша литература; у средини наш ФИЛАТЕЛИСТА; наше марке — нарочито издања ФНРЈ, па старе... Улазим унутра, а пред излогом остаје група радозналих младића...

А тузлански филателисти су се побринули и за намештај; скроман, али довољан. Има довољан број столица (колико треба за седнице подружнице).

— Честитим! — узвикујем и стежем руке присутним пријатељима.

— А, колико се може; немамо много извора! — скромно и скоро стидљиво се одговара.

И онда настаје разговор о животу овога нашег филателистичког центра.

А ја се питам, може ли бити лепше пропаганде ту, у покрајини?!

Нашим Тузланцима може се само честитати на лепом успеху.

Сарајево, 26 новембра 1950

Међу овдешњим филателистима ужурбано. Сутра у вече отвара се изложба. Декорише се скромна просторија, импровизирана у аули поште, једне од најлепших у држави. Простор је, истина, скучен, али приређивачи су задовољни. Било је преко тридесет покушаја за просторије. И коначно, упорност је уродила плодом. Додуше скроман плод; скроман, али добар за почетак. Јер, од како се људи овде базе филателијом, — ово ће бити прва изложба.

У вече сам размишљао. Босна је имала лепе марке, њихова лепота остала је чувена у свету... Листајући албум Босне и

нехотице нам падају у очи надмени образи Фрање Јосифа и Фрање Фердинада, — а нигде, на жалост, не видимо ликове револуционарне плејаде: Гаврила Принципа, Трифуна Грабежа, Мишка Јовановића и десетине и стотине револуционара и патриота „Младе Босне“. Видимо на маркама лепе крајеве и знамените мостове с разних страна Босне, а тек сутра ће се појавити, на пригодном жигу, Миљачка са мостом, са које је 28 јуна 1914 године одјекнуо пуцањ, сигнал ослободилачког рата или почетак последњег чина аустријске драме на Балкану. Ето овековечења и тога историског места у нашој филателији!

Сарајево, 27 новембра.

У завршним спремањима засметао је један малишан.

— Шта ти радиш овде? — запитао га је један од организатора изложбе.

Малишан га је само погледао: ћутао је. Био је то најмлађи излагач; дванајестогодишњак, али ипак излагач. Он се виђао и идућег дана између посетилаца, ма да је његова главица једва тек прелазила доњи обруб витрина. Карактеристично је да је он сам, без ичије помоћи, уредио свој изложак. Било је то једноставно, можда и слабо технички опремљено за „старије“, али је то било његово!

У вече је отворена изложба малом, скромном свечаношћу у присуству сарајевских филателиста, делегата који донеше поздраве из свих крајева наше земље, те претставника поште и штампе.

Исте вечери, у 22 часа савезни радио Београд послао је у етар, међу вестима, и ову вест: „Данас су у част Дана Републике отворене у Сарајеву две изложбе...“ Једна од њих била је и ова прва јавна манифестација у животу филателиста главног града Босне и Херцеговине.

И сарајевско „Ослобођење“ се кроз један чланак јосврнуло на ову изложбу: 27 новембра под насловом „Прва изложба филателиста“.

Сарајево, 29 новембра.

Између педесет витрина видимо филателисте, који стручно дискутују, критикују; видимо малишане, који уживају у троугластим маркама тематске збирке „животиње“; видимо и радознато грађанство.

Изложба ради! Пуни се књига утисака! — Поштањски шалтери су јупседнути; траже се пригодне коверте и пригодни жигови.

Навече, у 20 часова, приређено је другореско вече у просторијама „Чешке обеци“. Било је то топло и пријатно, — фамилијарно вече. Никада се не могу избрисати из сећања слатке речи братства из свих говора и — домаћина и гостију.

Затим је дошла предаја диплома почасним члановима. Једну је добио наш угледни старина, Коширов историчар, Фердо Кобал из Љубљане. Друга је предата заслужном раднику на филателији, Радославу Хорвату из Загреба. А трећа — нашем драгом чика-Аци. — Док је друг Јојкић примао овај видан знак признања свима филателистима Србије, заорило се салом: „Поздравите нам чика-Ацу!“ Колико нам је било жао, што није могао присуствовати ту и наш чика-Аца. Баш ту — у његовом драгом Сарајеву.

После тога су дошли на ред резултати жирија и тџбола. А затим је настао плес и прешао дубоко у ноћ.

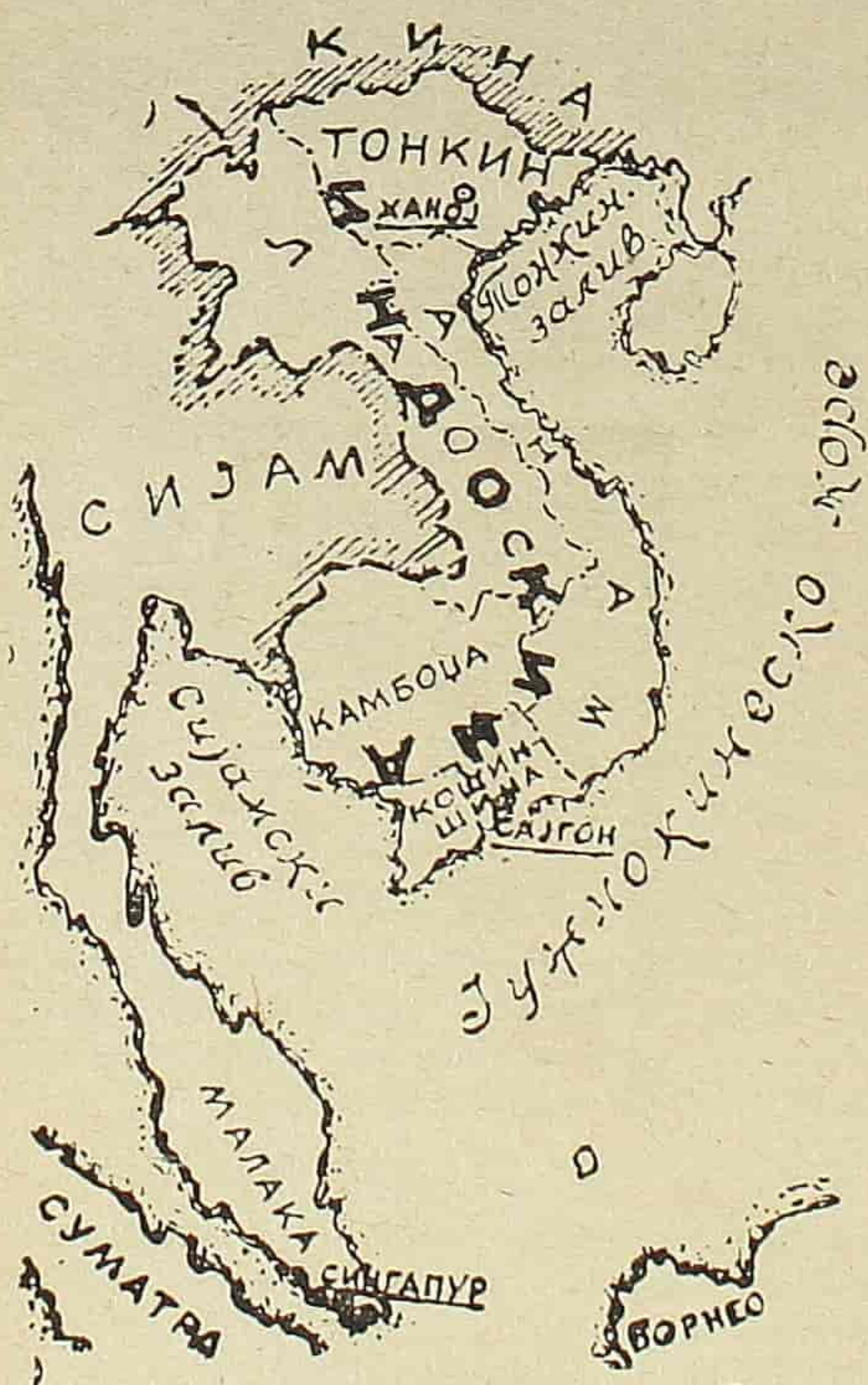
Конечно дошао је и час расстанка са гостољубивим домаћинима.

А изложба? Шта да пишем о њој и да је критикујем?! — Када Сарајево створи традицију, а оно је, ево, ствара, — онда ћемо бити критичари. А данас, на почетку тога стварања, можемо само нашим драгим Сарајлијама довикнути:

„Много успеха у даљем раду, наше драге Сарајлије, а на досадањем раду честитамо!“

INDOKINA

Na Dalekom Istoku nikako mira! I na severu, u Koreji i na jugu, u Indokini, sve se jače raspaljuje ratni požar.

jalnim posedima. Površina Indokine je 741.000 kv. km., a stanovnika ima 21.550.000, sastavljenih od Anamita (75%), Kambodžanaca (14%), Kineza (2%) i od raznih drugih doseljenika i manjinaca. Anamiti su od davnina bili jedan od najrazvijenijih naroda u Istočnoj Aziji u kulturnom, ekonomskom i političkom pogledu. I Kambodžanci su takode bili na visokom stupnju kulture.

Pre ulaska Francuza na indokinesko poluostrvo Tonkin, Anam i Košinšina sačinjavali su anamsko kraljevstvo.

Francuzi su počeli da podjarmljuju Indokinu od 1859 godine, počevši od Košinšine i Kambodže. Već posle dvajestinu godina bili su od njih okupirani Anam i Tonkin, a početkom 20 veka bilo je završeno sa aneksijom Laosa i južno-anamskih pokrajina. Danas se pod Indokinom podrazumeva kolonija Košinšina, protektorati Laos i Tonkin, »kraljevina« Kambodža i doskorašnja »carevina« Anam. — Anam, Tonkin i Košinšina sačinjavaju Vijetnam.

Prirodno bogatstvo, obilje sirovina i važan strateški položaj Indokine zapadali su za oko i drugim državama — Japanu, Sjedinjenim Američkim Državama i Vel. Britaniji. Svima je njima bilo jasno da je ono, koji poseduje ove zemlje, slobodan put za Singapur i da su mu otvorena vrata za Indiju i za bogatstva Indonezije.

Iz Indokine Francuzi su izvozili rudno blago: ugalj najbolje vrste, bakar, gvožđe, zlato, olovo, cink, volfram i dr.; zatim piri-

Indokina, zbog svojih prirodnih bogatstava i zbog strateške važnosti, zauzima vrlo važno mesto među francuskim koloni-

nač, kaučuk, sirovu svilu, šećer, mak, kafu, čaj, duvan i velike količine drveta.

Posle kapitulacije Francuske 1940 godine Japanci su takoreći okupirali Indokinu i iz nje izvlačili sve što im je bilo potrebno, naročito za vojsku. Francuzi su bili samo nominalni suvereni ove pokrajine i gledali su kako Japanci iznose sve iz ove ojadene zemlje za vođenje rata protiv Kine i Anglo-Amerikanaca.

Međutim, narod je, na poziv Ho Ši Mina, ustao da se bori protiv Japanaca i njihovih ortaka i pomagača. Početkom 1941 godine osnovana je Liga za nezavisnost Vijetnama — Vijetmin, široki narodni front, u koji su se svrstale sve patriotske organizacije.

Posle kapitulacije Japana 16 avgusta 1945 vijetnamska partizanska armija, koja je i ranije velikim borbama oslobodila znatan deo Tonkina i prožela kroz ceo narod Indokine svoje oslobodilačke ideje, razoružavala je japanske garnizone. U toku toga meseca proterani su zavojevači. 25 avgusta Vijetmin je proklamovao Demokratsku Republiku Vijetnam, a 2 septembar je uzet za narodni praznik »Dan nezavisnosti«. Pod pritiskom naroda abdicirao je car Bao Daj, a za predsednika je izabran Ho Ši Min. Ali, odmah, u septembru došle su britanske trupe koje su, uz pomoć još nerazužane japanske žandarmerije, nastale da stvore teren za rad francuskim ekspedicionim kolonijalnim trupama protiv naroda Vijetnama. Interesantno je napomenuti da se u tim trupama, u stranačkim legijama, nalazili i nesrećni sinovi naših naroda, koji su napustili svoju rodnu grudu i, kao izbeglice, primorani da idu da se bore protiv naroda u Vijetnamu, koji se bori za svoju slobodu i za odbranu svoje samostalnosti.

Uporedo sa penetracijom Francuza u indokineske zemlje uvedene su i pošte u njima, a za potrebe ovih pošta upotrebljavana su razna izdanja maraka, veoma zanimljiva za sabirače maraka.

U početku su na tim poštama upotrebljavana izdanja francuskih maraka za sve francuske kolonije, pa i za Košinšinu. Za ovu pokrajinu za poništavanje redovnih izdanja francuskih franko-maraka upotrebljavan je

jedan specijalan rombičan žig od tačaka, koji je u sredini imao slova »SSH« i samo se po tome mogu ove marke, upotrebljene u Košinšini, razlikovati od drugih upotrebljenih francuskih maraka.

Od 1859 godine počelo se sa izdavanjem maraka za francuske kolonije; najpre sa slikom francuskog orla i sa natpisom »COLONIES DE L'EMPIRE FRANÇAIS«, a zatim sa slikama Napoleona, Cerere, alegorične

slike trgovine i mira za kolonije; — do 1882 godine izdato je svega 58 maraka, kao i 22 porto marke sa crtežem sličnim crtežu francuskih porto-maraka.

1886—1888 godine bile su izdate za Košinšinu posebne provizorne franko marke, i izrađivane od maraka francuskih kolonija se pretiscima novih vrednosti; svega 5 komada.

I za pokrajine Anam i Tonkin 1888 godine izrađivane su provizorne marke od maraka francuskih kolonija; samo za ove su iznad oznaka novih vrednosti otšampane i oznake »A & T« ili »A—T«. Izdato je svega 6 maraka.

Sva napred navedena izdanja zamenjena su od 1892 godine izdanjem za Francusku Indokinu.

Za Indokinu otpočeto je izdavanje maraka 1889 godine, najpre s pretiscima na markama za francuske kolonije, a zatim posebna, definitivna izdanja sa natpisom »INDO-CHINE«, na kojima su različne slike: alegorični crtež trgovine i mira za francuske kolonije, »La France«, slike žena iz svih indokineskih pokrajina, iz raznih privrednih grana, raznih građevinskih objekata, anamskog cara Bao Daja i carice Nam-Fu-

ong, kralja Kambodže Monivonga, generala Petena, Pola Dumerca i dr. — Izdato je preko 300 komada franko-maraka za redovnu poštu, oko 50 komada za vazdušnu poštu, 1 blok, preko 30 komada službenih maraka, preko 80 porto-maraka i 5 komada paketskih maraka.

Od 1945 godine izdavane su specijalne marke za Vijetnam. One su izrađivane od maraka Indokine sa pretiscima »VIET-NAM / DAN-CHU / CONG-HOA« i dr. Izdata je samo jedna serija maraka sa slikom predsednika Hoši Mina. — Izdato je svega oko 60 franko-maraka.

KROZ FILATELISTIČKI SVET

SPECIJALNI ALBUMI ZA ZBIRKE PO MOTIVIMA.

Švajcarska filatelistička kuća Cumštajn i komp. iz Berna izdala je specijalan album za zbirku maraka izdatih o 75-godišnjici Svetskog pošt. saveza. Album ima 2 sveske, od kojih prva obuhvata sve engleske kolonije, a druga ostali svet.

Italijanska filatelistička kuća G. Landmans iz Milana izdala je specijalan album za zbirku sportskih maraka celog sveta. Album je vrlo luksuzno opremljen, a slike maraka su izrađene u bojama, koje odgovaraju originalnim bojama maraka.

U redakciji Maksvela Ekštajna i H. Henemana iz Njujorka izdat je album za zbirku maraka sa muzičkim motivima. Album sadrži 13 muzičkih kompozicija najpoznatijih svetskih kompozitora. Na zaglavlju svake strane albuma otšampana je uveličana slika kompozitora sa odgovarajuće marke, dok je ostavljen manji prostor određen za nalepljivanje originalnih maraka prigodnog izdanja. Uz ovo je donesena i kratka biografija kompozitora sa listom njegovih najpoznatijih dela i opera. Album je nazvan »Vaš muzički album maraka«. Originalnost obrade i dobra oprema doprinose da filatelisti rado kupuju ovaj muzički album.

V. J.

MAKSIMUM-MARKE IZ ALŽIRA

Prilikom puštanja u tečaj maraka o pedesetogodišnjici Francuske u Sahari alžirsko društvo maksimafila pustiće u prodaju dve maksimum-karte frankovane sa tim spomen-markama po ceni 150 fr. obe. Skupljači maksimum-karata mogu se obratiti za obaveštenja za ove karte na R. Kalafat, Boite postale 329. Alger. i poslati taksu za pisma.

MONAKO UKIDA MARKE SA DOPLATKOM

»L'Officiel de la philatelie« obaveštava da je direktor emisionog odeljenja Monaka dao izjavu da se potpuno slaže sa kampaњom protiv doplataka na markama i da je

dobio saglasnost kneževske vlade da se definitivno obustave izdanja poštanskih maraka sa doplatkom.

A.

IZLOŽBA U MADRIDU O PROSLAVI STOGODIŠNJICE PRVE ŠPANSKE POŠTANSKE MARKE

Od 12 do 22 oktobra 1950 održana je u Madridu izložba maraka ECSE (Exposicion Commemorative del Sello Espanol) povodom proslave stogodišnjice prve španske poštanske marke. Povodom ove proslave puštene su u tečaj 12 X dve prigodne serije maraka: prva, od 4 franko-marke za redovnu poštu (0,50, 0,75, 10 i 15 pezosa), druga, za vazdušnu poštu od 4 vrednosti (1, 2,50, 20 i 25 pezosa); tiraž 40.000 kompl. serija. — Za kolonije Gvineju Ifni i Saharu izdaje se 23 XI po jedna prigodna marka od 5 pezosa; tiraža 75.000.

IZLOŽBA MARAKA U GRACU

Od 21 do 29 X 1950 održana je u Gracu izložba maraka JUBA (Die Oesterreich-Jubiläums-Briefmarkenausstellung) povodom stogodišnjice prve austrijske marke. Pored već izdate jubilarne marke izdata je i jedna marka sa doplatkom u korist izložbe.

JUBILARNA IZLOŽBA MARAKA U KOPENHAGENU

CENTIDAN je ime jubilarne izložbe »100 godina danske marke«, koja će se održati u Kopenhagenu od 9 do 20 maja 1951 godine.

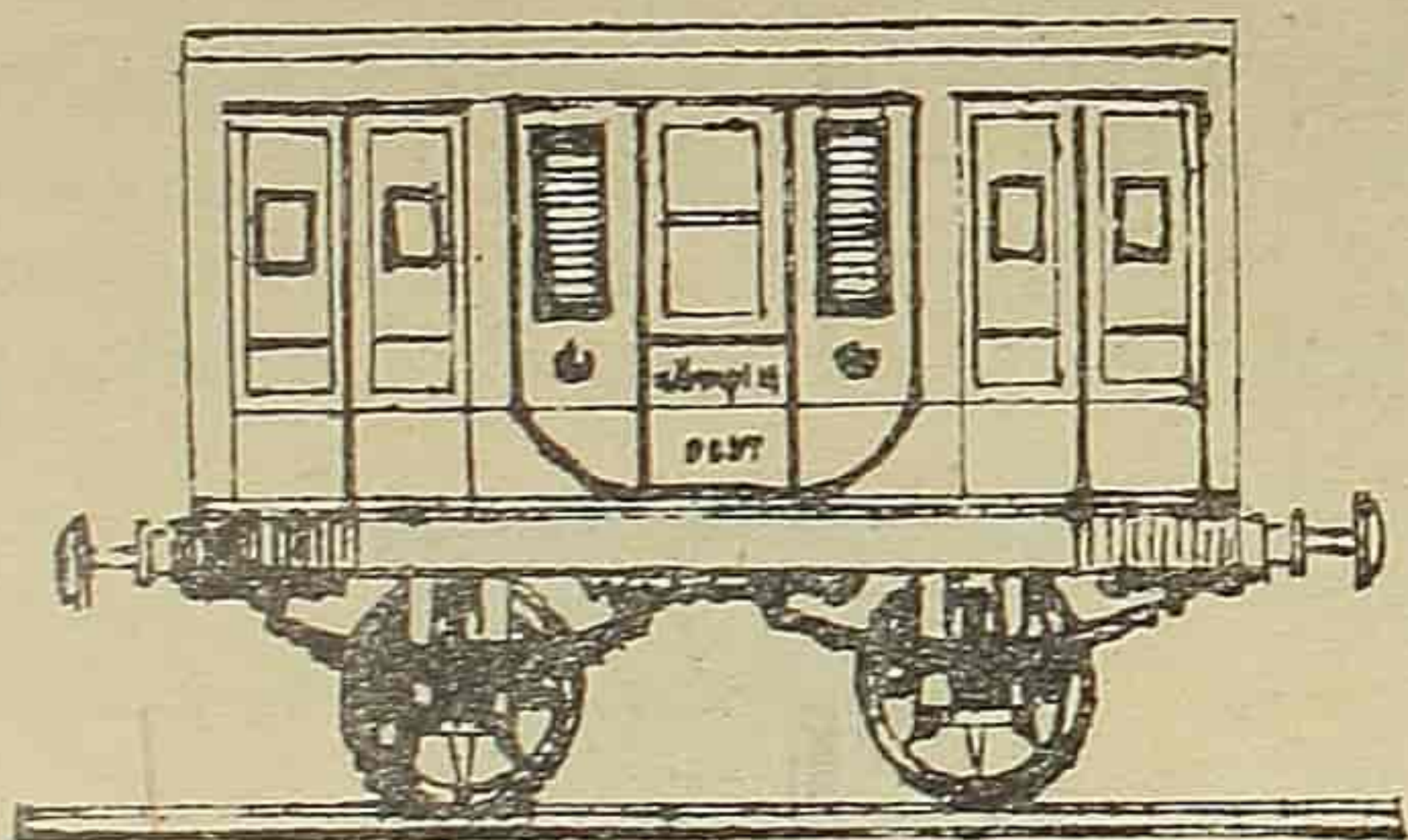
Ing. B. Maz.

PRVA ŽELEZNIČKA POŠTANSKA KOLA

Ima preko sto godina, kako su se pojavila prva poštanska železnička kola i skoro su isto toliko stara kao i železnice.

Prva železnička kola putovala su prugom između Berlina i Braunšvajga. U godini 1843 sklopljen je između železnica i pošta tako reći nerazrešivi brak. Od tada, gde god ima železnica, sastavni deo kompozicija vozova su i poštanska kola.

Ova prva železnička kola za prenos poštanskih pošiljaka bila su dvoosovna; cela dužina kola, od odbojnika do odbojnika, bila je 6 metara. Kola su bila podeljena u tri dela: srednji je bio službeni deo poštanskog konduktera sa jednim pisacim stolom sa ičjokom za vrednosne pošiljke i sa jednom stolicom; u drugom delu kola primani su samo paketi, a u trećem bili su fahovi za razvrstavanje pisama.

Ova prva poštanska kola bila su izrađena u fabrici vagona Vinkensa u Hale na Sali. Vinkens je — dakle bio prvi konstruktor železničkih poštanskih kola.

A.

KRAĐA VELIKE FILATELISTIČKE ZBIRKE

U »Berner Briefmarken Zeitung«-u objavljen je članak V. H. Šnore-a iz Hanovera o krađi jednog dela zbirke maraka ranijeg poštanskog muzeja, koji je imao najveću i najpotpuniju zbirku maraka.

U članku se iznose sledeći podaci: zbirka je imala 75.000 maraka i 15.000 celina. Pre rata bila je procenjena na 100 milijona zlatnih maraka, od kojih je u posleratnom periodu pokradeno maraka u vrednosti 60 miliona nemačkih maraka (zapadnih).

Zbirka je radi sigurnosti bila prebačena 1944 godine u Beč, odakle je opet vraćena za Berlin i čuvana u trezorima Rajhsbanke, dok konačno nije prenetu u rudnik šalitre kod Ajlobona i u dubinu od oko 300 m. pod zemljom, stalno čuvana.

U maju 1945 g. preuzele su zbirku i prenele u Marburg na Lani američanske vojne jedinice i godinu dana kasnije predali su zbirku Hezenskoj pokrajinskoj vladi na upravu, odakle je u leto 1949 g. predana nemačkoj poštanskoj upravi.

Cela zbirka sastojala se prvobitno od jedne čelične kase teške 3 tone, 232 drvena i železna sanduka sa markama i 41 pošt. vreće sa literaturom.

Po preuzimanju ustanovila je nemačka poštanska uprava da kasa i veliki deo rariteta nedostaje. Odmah je pokrenuta naj-savesnija istraga potpomognuta od straha američkih, britanskih i francuskih zvaničnih organa i američanske detektivske agencije Pinkerton, u zajednici sa najboljim nemač-

kim kriminalistima; no istraga nije mogla utvrditi i ustanoviti ko je izvršio krađu.

Nemačka poštanska uprava izgubila je najskupoceneje komade, kao Mauricijus, Br. Gijanu, Havaje i sl.

Određena je i nagrada od 100.000 nemačkih maraka za lice koje pronade kradljivca.

U članku se dalje iznosi slučaj da je jedan falsifikat, koji se prodavao na aukciji, doveo do procesa protiv aukcionara jer se bilo posumnjalo da se radi o marci, koja je ukradena iz ove zbirke i od koje su poznata svega 3 primerka. Na sudu se odmah dokazalo od strane veštaka da se radi o falsifikatu, a ne o originalu iz nestale zbirke, te je i sudski proces obustavljen. Na taj način nada, koja se pojavila da će se ući u trag ukradenim markama, opet je propala.

R. P.

AKCIJE U LONDONU

Poznata aukciona firma poštanskih maraka H. R. Harmer iz Londona, završila je ovogodišnju sezonu aukcija jednom velikom licitacijom, koja je održana 18 jula 1950 god. Od ukupno 85 aukcionih izlagača postignuta je na dražbi ukupna suma od 252.000 funti sterlinga. Dve najbolje izlicitirane i najpovoljnije prodate kolekcije bile su zbirke maraka: Rta Dobre Nade, vlasnika A. H. Vesta i zbirka maraka Francuske: svojina M. H. Penfolda, koji su postigli izuzetno visoke cene prilikom nadmetanja interesenata.

V. J.

FALSIFIKATORI MARAKA U SAD

U Njujorku je pre kratkog vremena njujorčka tajna policija uhvatila Natana Levina, šefa jedne gangsterske bande, koja je poslednju godinu dana štampala i proturala falsifikate poštanskih maraka od 3 centa iz serije »pretsednika«. Agenti tajne policije tragali su dugo vremena za ovim falsifikatorima, a kada su ušli u trag ovoj bandi, Levin je bio na vreme upozoren pa je pobegao. Neko vreme krio se među meksičkim ribarima. Pustio je da mu izraste brada, a zatim je veštački obojio ridom bojom kosu i bradu. Mislio je da ga policija ovako izmenjenog neće prepoznati i avionom je otputovao za Njujork. Prilikom dolaska na La Gvardia aerodrom u Njujorku Levin je prepoznat, pa ga je policija uhapsila. Kada su ga policajci sprovodili u zatvor, izjavio je novinarima: »Skupljanje maraka je ludački posao«. Međutim, rezultat hapšenja će možda pokazati, da je falsifikovanje maraka ludački posao sa mnogo težim i neprijatnijim posledicama od skupljanja maraka.

V. J.

NAŠE MARKE

Osobnosti na markama FNR Jugoslavije

RUBNE OZNAKE TISKOVNIH ARAKA NOVIH FRANKO MARAKA

Oznake su od rimskih brojeva I i II. Do sada su te oznake nađene na svima izašlim vrednostima.

Kod 1,— din. nalazi se broj I kod stote marke položen vodoravno, a i broj II na istom mestu.

Kod 2,— din. nalazi se broj I između 41 i 51 marke sa leve strane, a broj II kod 51 marke levo gore.

Kod 3,— din. položaj brojeva I i II isti kao kod 1,— din.

Kod 5,— din. nalaze se brojevi I i II iznad prve marke gore položeni vodoravno.

Kod 7,— din. nalaze se brojevi I i II kod prve marke levo.

Kod 10,— d. nalazi se broj I kod prve marke levo, a broj II ispod stote marke (položaj kao kod 1,— i 3,— din.).

Z. K.

RAZLIČITE GUME KOD NOVIH FRANKO MARAKA

Kod vrednosti od 10,— din. postoje dve gume: jedna t. zv. »finska«, koja nema sjaja, a druga je sjajna.

Kod marke od 3— din. izašla je druga naklada. Dok kod prve naklade nije bilo rubnih oznaka tiskovnih araka, a imali su belu svetlu gumu i bleđu crvenu boju, druga naklada ima oznaku tiskovnih araka, tamno-žutu svetlu gumu i tamno-crvenu boju.

JOŠ NEKA DELIMIČNO IZOSTALA ZUPČANJA

Mi smo u prošlom broju »Filateliste« objavili nekoliko maraka dopunskog izdanja partizanske serije u promenjenim bojama sa jedne i više strana nezupčane. Sada nas naš prijatelj iz Zagreba obaveštava još o nekim vrednostima:

1) kod »partizanke pod zastavom« crvene boje sa pretiskom 2.50/6. — sa donje strane nezupčana.

2) kod marke sa pretiskom FNR svetloplave od 5,— din. nezupčane s leve i gornje strane.

3) kod vrednosti od 3.— din. sa pretiskom VUJA STT sa leve strane nezupčan.

Od iste marke nađen je tabak na debelom papiru.

DVOSTRUKI TISAK CRVENIH KRSTICA

Kod ovogodišnjeg izdanja Crv. Krsta, doplatne franko marke, nađen je jedan tabak sa dvostrukim tiskom crvenih krstića: dok su krstići na knjizi odvojeni jedan od dru-

goga, oni u gornjem levom uglu se jednim delom pokrivaju; prvi otisak je bleđi, a drugi tamniji i drugim delom pada na crno-zelenu osnovu, te se skoro i ne vidi.

NEGATIVAN OTISAK NA MARCI S PRETISKOM OD 20 DINARA

D. Blagojević iz Smedereva prikazao nam je jednu marku od 20 d. sa pretiskom FNR JUGOSLAVIJA, koja ima na poledini negativan otisak celog pretiska (V. str. 271 u br. 8 »Filateliste«).

GREŠKE NA FRANKO-MARKAMA CRVENOG KRSTA

1) D. Lazarević iz T. Užica prikazao je jednu franko-marku Crv. Krsta sa jednom bleđo-zelenom mrljom u obliku razvučenog četvorougona veličine $2\frac{1}{2}$ / $3\frac{1}{2}$ m. m. preko leve ruke, između knjige i oznake vrednosti koja je slučajno nastala od nekog tankog papirića, koji je bio pao na klišé. — Marci se ne zna tačno mesto, ali je iz desetog vertikalnog reda.

2) Jedan naš čitalac i član S. F. S. ima franko-marku Crv. Krsta za 1950 godinu sa jednom bleđom mrljom u produženju povezače, te daje utisak previjene povezače vetrotom podignute. Marka je iz preposlednjeg horizontalnog reda, a ne zna joj se mesto u redu; ispred nje su još dve normalne

marke, te ona može biti samo treća ili koja dalja u redu.

3) Na 54 marci, iznad otvorene knjige nalazi se jedan veći nepravilan pravougaonik tamne boje (kao i marka), oivičen okvirom otvoreno-zelene boje; ispod »O« u vrednosnoj oznaci nalaze se jedna manja mrlja otvoreno-zelene boje.

4) Na marci ispod nje, ispod knjige, u produženju ruke nalazi se veća trougaona mrlja otvoreno-zelene boje.

MARKA VUJA-STT OD 5 DIN. BEZ ZAŠTITNE MREŽE

Dragiša Marković iz Beograda prikazao je jednu marku izdatu o proslavi stogodišnjice železnica od 5 din., koja je na levoj strani u širini jedne četvrtine marke bez zaštitne mreže. Marka je sigurno iz prvog vertikalnog reda tabaka.

Osobenosti na markama stare Jugoslavije

IZOSTALO ZUPČANJE NA MARCI BR. 3 ZAJEDNIČKIH IZDANJA

D. Lazarević iz T. Užica ima marku br. 3 zajedničkih izdanja stare Jugoslavije sa likom regenta Aleksandra, od 10 para, iz krajnjeg desnog reda u tabaku sa nezupčanom desnom stranom, sa širokim rubom.

JAKO POMEREN PRETISAK I NEGATIVAN OTISAK NA NOVINSKOJ MARCI

D. Lazarević iz T. Užica ima jednu marku izdanja za novine za Hrvatsku iz 1918 godine (br. 7 po katalogu »Jugofilatelije«), na kojoj je pretisak jako pomeren na desnu stranu i na više, a isto takav i negativan otisak na zadnjoj strani.

NAŠE CELINE

NEDELJA POŠTE

Od 1—8-XI 1950, za vreme nedelje pošte, puštene su u promet u Sloveniji dopisne karte sa propagandnim parolama i sa slikom.

Za izradu ovih dopisnih karata upotrebijene su dopisne karte od 2 din. (plave) sa likom Maršala Tita u civilu, koje su sada u tečaju.

U levom praznom prostoru, za pošiljaoca, na prednjoj strani karte, nalazi se crtež poštanskog kovčežića, ispred njega lice ko-

Ove parole štampane su u dvema bojama:

- 1) U crnoj boji.
- 2) U smeđoj boji.

B. N.

RAZLIČITE BOJE KOD KOVERATA ZA VAZDUŠNU POŠTU

Medu najjača odstupanja boja najavljujem:

- 1) Boju plamena — jako razlivenu, tako da su detalji slike zbrisani;

je drži pismo u rukama, zaustavljeno pruženom rukom iz kovčežića; prigodni natpis iznad i ispod kovčežića: STOJI! / TVOJE PISMO / NE BO PRIŠLO / V PRAVE ROKE / ČE NE NAPIŠEŠ / KRAJA, / NASLOVNE POŠTE, / ULICE IN / HIŠNE ŠTEVILKE.

- 2) Mrko-crnu boju.

Varijacije boja slika vrednonse oznake i rubnih okvira toliko su česte, da se iz jednog paketa od 100 komada uvek može izdvojiti po nekoliko različitih komada.

B. N.

GREŠKE NA REDOVNIM DOPISNICAMA OD 2 DIN.

Na dopisnoj karti od 2 din., koju sam dobio od Z. K. iz Zagreba, postoje velike mrlje na licu i preko ramena.

B. N.

KOVERAT SA VREDNOSNOM OZNAKOM NA UNUTRAŠNJOJ STRANI

Sava Petrov, član podružnice N. Sad, poslao je na uvid jednu kovertu sa interesantnom štamparskom greškom. Na prednjoj strani koverta jasno se vidi slepi otisak vrednosne oznake — lika Maršala Tita prvomajskog izdanja — pa i adresnih linija, od kojih su dve delimično naštampane na prednjoj strani, a samo poslednja na celoj svojoj dužini. Međutim, na unutrašnjoj strani koverta otštampana je vrednosna oznaka na delu koverta koji se preklapa; obzirom na oblik toga dela, oznaka nije cela, nego joj nedostaje ceo desni ugao, a takode i ceo gornji natpis naziva države. Na ovoj strani su otštampane i adresne linije, ali opet ne u celoj svojoj dužini obzirom na trouglasti oblik ovog dela koverta.

B. M.

Naše masovne koverta

O trećem izdanju koverata imamo u »Filatelisti« za 1950 godinu notice na stranicama 232, 298 i 381. One se uglavnom svode na registrovanje novih koverata t. j. na dopunu spiska koverata na 154 strani.

Na str. 298 imamo noticu od B. M., u kojoj se kod koverata razlikuju dva štampanja: beogradsko i zagrebačko. Međutim, na osnovi dosadašnjih pregleda i proučavanja izdatih koverata možemo utvrditi:

III. IZDANJE

Br. 25 sa tekstom u cirilici — srpski; štampano u knjigotisku. Ostale podatke vidi na str. 232.

Br. 26 sa tekstom u latinici — hrvatski; štampano u ofsetu. Ostale podatke vidi na str. 263. Koverta su više oko 5 c. m.

Br. 27 koverta bez teksta, samo sa vrednosnom oznakom — slikom Maršala Tita:

- a) štampa u knjigotisku,
- b) štampa u ofsetu.

Koverta izradene u knjigotisku odgovaraju po visini kovertama br. 25, a koverta u ofsetu onima pod br. 26. Upoređenjem slika (vrednosnih oznaka) vidi se da odgovaraju: br. 27 a onoj pod br. 25, a one br. 27 b onoj pod 26.

Razlike između koverata u ofsetu i u knjigotisku su sledeće:

a. Knjigotisak:

- 1) Lik jednostavniji, mutniji; crtice i tačkice crteža punije; slabi kontrasti u senčenju.
- 2) Linije okvira nejednake debljine i sa uglovima manje ili više nepravilnim.
- 3) Kosa je slabije senčena; crta od nozdrve ka uglu usta jako je istaknuta.
- 4) Veličina koverta približna veličini koverta br. 25.

b. Ofset:

- 1) Lik izrazitiji; crtice i tačkice neznije; kontrasti u senčenju jači.
- 2) Linije okvira jednake debljine i pravougaona slika okvira je geometrijski tačna.
- 3) Kosa je bolje senčena; crta od nozdrve slabije vidljiva, a prema ustima je nema.
- 4) Veličina koverta približna veličini br. 26.

Prema napred navedenome notica na strani 298/50 od B. M., u kojoj se dele koverta na beogradsko i zagrebačko štampanje, odgovarala bi br. 27 a beogradskom, a br. 27 b zagrebačkom. Međutim koliko do sada imamo podataka br. 27 štampa se u tri centra: u Beogradu, Zagrebu i Ljubljani. Prema tome ostaje ovo pitanje još uvek otvoreno, jer ako je rešen problem beogradskog i zagrebačkog štampanja, ostaje da pod jednim od ovih stoji ljubljansko štampanje (ako nisu uočljive razlike), ili, kako nam ono nije još poznato, možda će biti nešto treće.

B. Novaković

POMERENE ADRESNE LINIJE NA REDOVNOJ DOPISNICI

Ištvan Erdelji iz Sente poslao nam je redovnu dopisnicu od 2 din. sa srednjom adresnom linijom pomerenom naviše.

Redovno rastojanje adresnih linija je $9\frac{1}{4}$ m. m. dok je kod ove karte između gornje i srednje linije rastojanje $8\frac{1}{2}$, a između srednje i donje 10 m. m.

A.

KOVERTA ZA UNUTRAŠNJI SAOBRAĆAJ BR. 25 SA ISPREMETANIM TEKSTOM

Iz N. Sada dobili smo jednu kovertu sa ispremetanim tekstom, što je nastalo zbog naboranog papira pri štampanju.

Na adresnoj strani koverta vidi se: cela kratka linija za adresu a druge dve većim delom; u dnu, na samom prevoju, jedan deo reči POŠTA; linije za oznaku odredišne pošte ne vide se. Na mestu gde je trebalo da bude otštampana vrednosna oznaka, vidi se slepi otisak od nje i samo jedan vrlo mali deo desnog gornjeg kraja okvira slike. Iz

nad svega toga, u izvrnutom položaju, otšampane su obe linije za adresu pošiljaoca i od reči «Šalje» samo »alje».

Na zadnjoj strani koverta, na levom prevojnom trouglu vidi se skoro cela vrednosna oznaka — bez onog delića u levom vrhu koji se vidi na adresnoj strani, — i to u kosom položaju. Ispod slike vide se delovi od adresnih linija. Iznad slike vidi se,

u izvrnutom položaju slovo »Š« od reči »Šalje».

Na donjem trapezastom kapku vide se delovi od reči »POŠTA« (onaj deo koji se ne vidi na adresnoj strani) i delovi linija za oznaku odredišne pošte.

Jedan deo tih linija nalazi se na istom delu koverta, sa unutrašnje strane.

A.

NOVE MARKE

ALBANIJA

Krajem jula 1950 puštene su u tečaj 3 prigodne marke za proslavu 75-godišnjice Sv. pošt. saveza sa istom slikom na svima vrednostima: 5 leka plava, 8 l. ljubičasta i 12 l. siva. Izradene u heliografiji u Drž. štampariji u Sofiji.

ARGENTINA

26-VIII-1950 izdata je jedna serija prigodnih maraka i jedan blok sa doplatkom u korist priredivača međunarodne filateliističke izložbe u septembru 1950 u Buenos-

a) Jedna marka za redovnu poštu od 10 + 10 s. ljubičaste boje, sa slikom crtača marke.

b) Pet maraka za vazdušnu poštu: 45 + 45 s. plava, sa slikom gravera; 70 + 70 s. smeđa, sa slikom izrađivača probnih otisaka; 1 + 1 pezo crvena, sa slikom štampara; 2,50 + 2,50 p. maslinasto-zelena, sa slikom primaoca pisma s markom; 5 + 5 p. zelena, sa slikom generala San Martina.

c) Blok veličine 150 × 120 m. m., sastavljen iz tri marke: 10 + 10 s., 45 + 45 s. i 70 + 70 s. sa slikama i u boji istim kao i kod odgovarajućih maraka, sa ukrasima i natpisima u maslinastoj boji »MINISTERIO DE COMUNICACIONES — CORREOS Y TELECOMUNICACIONES — 1850 do 1950 — EXPOSICION FILATELICA INTERNACIONAL REPUBLICA ARGENTINA — AÑO DEL LIBERTADOR GENERAL SAN MARTIN«.

AUSTRALIJA

27-IX-1950 izdate su dve spomen marke o stogodišnjici prvih australiskih poštanskih maraka (Južne Nove Galije i Viktorije), sa slikama prvih maraka tih pokrajina, samo sa izmenjenim natpisima: gore »AUSTRALIA«, dole »ONE HUNDRED YEARS«: 2¹/₂ p. crvena (Viktorija) i 2¹/₂ p. crvena (Južna Nova Galija).

AUSTRIJA

1) 27-IX-1950, o stogodišnjici smrti Jozefa Maderspergera, pronalazača šivaće mašine (1768—1850) izdata je jedna prigodna marka od 60 gr. ljubičaste boje sa slikom slavljenika.

Airesu, koja spada u kolo manifestacija o stogodišnjici od smrti generala San Martina. Na prvih pet maraka su slike tvorca maraka, a šesta ima sliku San Martinovu.

2) 7-VIII-1950, puštene su u tečaj 3 nove vrednosti porto-maraka u dosadanjem crtežu: 60 gr. crvena, 90 gr. crvena i 1,65 š. ljubičasta.

BELGIJA

1) Od 1-VII-1950 do 30-VI-1951 biće u upotrebi pet maraka iz red. izdanja sa pre-tiskom »1 VII 50 / pošt. rog / 31 VI 51« u jednom pravougaonom okviru: 5 s. žuta, 10 s. maslinasta, 20 s. ljubičasta, 40 s. lila i 80 s. zelena.

2) Kratko bavljenje kralja Leopolda u zemlji obeleženo je izdanjem dve marke za redovnu poštu sa kraljevim slikama iz ranijih izdanja maraka: 1,75 fr. ljubičasta i 4 fr. plava.

3) 23—27-VIII-1950 prodavan je kao dopuna sportskoj spomen-seriji »Atletskog evropskog šampionata« u Hajzelu, objavljenoj u br. 10 našeg lista, na stadionu u Hajzelu jedan spomen blok samo sa slikom jedne marke iz iste serije od 1,75 fr. + 25 s. crvene boje. Ovaj se blok mogao dobiti ili u ispostavi pošte na stadionu ili putem pretplate — po ceni od 20 fr.

BUGARSKA

1) 3-VII-1950, o godišnjici smrti G. Dimitrova, izdata je jedna serija od devet spomen-maraka: 50 st. smeđa sa slikom Dimitrova kao tipografa; 50 st. zelena sa slikom slavljenika i njegove rodne kuće; 1 l. crvena sa slikom Dimitrova kao sindikaliste; 2 l. sivo-plava sa Dimitrovljevom kućom u Sofiji, koja je sada preobraćena u muzej; 4 l. ružičasta, sa slikom Dimitrova kao vode revolucije u septembru 1923 god.; 9 l. smeđa sa slikom Dimitrova na lajpciškom sudu; 10 l. smeđe-crvenkasta, doček Dimitrova pri povratku iz izgnanstva, 6-XI-1945; 15 l. siva, Dimitrov potpisuje novi ustav; 20 l. plava sa slikom Dimitrova kao gener. sekretara Kominforma.

2) U isto vreme i istim povodom izdata je jedna marka za vazдушnu poštu: 40 l. mrka, sa slikom Dimitrovljeva mauzoleja u Sofiji.

3) Izdata i jedna sportska serija od 4 marke: 4 l. zelena sa slikom trkača pešaka, 9 l. smeđa sa slikom trkača bicikliste 20 l. plava sa slikom bacača kamena i 40 l. ljubičasta sa slikom rukometskih igara.

VATIKAN

Izdata jedna serija maraka o stogodišnjici palatinske garde, koju je osnovao papa Pije IX 1850 godine. Ima tri vrednosti, sve sa istom slikom defilea palatinske garde: 25 l. zelena, 30 l. crvena i 35 l. plava.

VENECUELA

1) Početkom avgusta 1950 godine, o proslavi 200-godišnjice rođenja generala Franciska de Miranda, preteče američanske nezavisnosti, izdata je spomen serija od 4 marke sa slikom slavljenika: 5 s. plava, 10 s. zelena, 20 s. siva i 1 bol. crvenkasta.

2) Početkom avgusta 1950 izdata je jedna serija maraka za vazдушnu poštu za zaštitu zemaljske flore, sa istom slikom za sve marke (jedno drvo): 5 s. mrka i žuta, 10 s. zelena i žuta, 15 s. ljubičasta i žuta, 25 s. zelena i žuta, 30 s. nerandžasta i žuta, 50 s. siva i žuta 60 s. plava i žuta, 90 s. crvena i žuta, 1 bol. ljubičasta i žuta.

3) Oko polovine avgusta 1950, prilikom popisa naroda izdata je jedna spomen serija od 7 maraka sa istim crtežem — kartom Amerike u okviru, a preko nje sa prikazom populacije u Americi u 1900, 1925 i 1950 godini koja je u 1900 godini bila prešla 140 miliona, a 1950 popela se na 340 miliona: 5 s. plava, 10 s. siva, 15 s. smeđa, 25 s. zelena, 30 s. nerandžasta, 50 s. ljubičasta i 1 bol. mrka.

GRČKA

U septembru 1950 pušteno je u tečaj 5 maraka: 300 dr. nerandžasta, 700 dr. lilasto-crvena i svetlo-plava, 2600 dr. zeleno-žuta.

DANSKA

12-VII-1950 puštene su u tečaj tri marke iz serije koja je danas u tečaju sa promenjenim bojama (zbog povećanja poštanske tarife), sa slikom kralja Frederika IX: 15 ere ljubičasta, 40 ere siva i 50 ere plava.

DOMINIKANSKA REPUBLIKA

1) U julu 1950 izdata je jedna serija redovnih maraka sastavljena od pet vrednosti propagandnih maraka, sa slikama raznih hotela: 1/2 s. sepija (Jimani), 5 s. plava (Montana), 15 s. nerandžasta (San Kristobal) 20 s. ljubičasta (Maguana) i 1 pezo smeđa (Jimani).

2) U isto vreme i u istu svrhu izdate su dve marke za vazдушnu poštu: 12 s. plava (Montana) i 37 s. crvena (San Kristobal).

IZRAEL

Za III sportske igre »Makabije«, koje su održane od 27-IX do 10-X izdata je jedna spomen marka od 80 pr. crne i maslinaste boje, sa slikom jednog trkača, a iza njega osnova jednog igrališta.

IRSKA

11-IX-1950 u čast Svete Godine, izdate su tri spomen marke sa istom slikom, statutom Sv. Petra: 2½ p. ljubičasta, 3 p. plava i 9 p. smeđa.

ITALIJA

1) 11-IX 1950 puštena je u tečaj jedna spomen marka od 20 l. plava sa slikama Gaetana Marcoto i Aleksandra Rosi, pionira italijanske vunene industrije.

2) Za spomen sastanka Evropske konferencije za duvan, na dan 11-IX izdate su tri marke sa različitim slikama duvana: 5 l. lilasto-crvena i zelena, 20 l. smeđa i zelena i 55 l. ultramarin i smeđa.

3) Jedna marka za uspomenu na 200-godišnjicu od osnivanja Akademije umetnosti u Veneciji od 20 l. smeđe maslinaste i smeđe-crvene boje, sa grbom akademije.

4) Jedna spomen marka na stogodišnjicu od rođenja velikog bolonjskog fizičara Avgusta Rigi: 20 l. crna i šamoa, sa slikom slavljenika.

KAJMANSKO OSTRVLJE

2-X-1950 puštena je u tečaj nova serija od 13 maraka za redovnu poštu. Sve su marke položenog pravougaonika sa slikom engleskog kralja u ovalnom okviru i sa slikama raznih objekata i dr. sa ovih ostrva: ¼ p. crvena i plava, sa slikom brodića sa jedrom; ½ p. zelena i ljubičasta, sa slikom kokosovog drveta; 1 p. crna i mrka sa slikom kornjače; 1½ p. zelena i mrka sa slikom užarske proizvodnje; 2 p. crvena i ljubičasta sa slikom urođeničkih mornara; 2½ p. plava i crna sa kartom ostrva; 3 p. zelena i plava sa slikom neke ribe; 6 p. plava i smeđa sa slikom strmenite morske obale ostrva; 9 p. zelena i crvena sa slikom hidroaviona u letu preko Džordžtauna; 1 š. nerandžasta i smeđa sa kornjačama u vodi; 2 š. ljubičasto-crvena i ljubičasta sa urođeničkim brodom na jedra; 5 š. ljubičasta i zelena sa slikom pomorskog brodogradilišta; 10 š. crvena i crna sa vladinom palatom.

KOLUMBIJA

1) Početkom avgusta 1950 izdata je jedna serija od 7 maraka u spomen 75-godišnjice Svetskog Pošt. Saveza, sa slikama raznog cveća, izuzev vrednosti od 18 s., koja ima sliku pošte u San Domingu: 1 s.

mrka 2 s. ljubičasta, 3 s. bledo-ljubičasta, 4 s. zelena, 5 s. nerandžasta, 11 s. crvena i 18 s. plava.

2) Spomen blok od 50 s. žute boje, nezupčan, sa slikom planigloba sa Evropom i Azijom i sa prigodnim natpisima.

3) Spomen blok za vazdušnu poštu od 50 s. srebrnasto-sive boje, nezupčan, sa slikom planigloba sa Amerikom, sa istim natpisom kao kod prethodnog bloka i sa oznakom AEREO.

KONGO BELGIJSKI

O pedesetogodišnjici obrazovanja specijalnog komitea za Kantongu, južnu oblast Konga, bogatu bakrom, zlatom, radijumom i uranijumom, koja je mnogo doprinela bogatstvu Konga, izdate su dve spomen marke sa istom alegor. slikom: 3 fr. plava i crnoplava i 6,50 fr. karminasta i crna.

KOSTARIKA

Krajem jula 1950 izdata je jedna serija od 8 maraka u spomen druge godišnjice nacionalnog rata za oslobođenje: 15 s. crvena i crna (vojnici), 20 s. zelena i crna (vojnici u napadu), 25 s. plava i crna (bitka), 35 s. smeđa i crna (rovovi), 55 s. ljubičasta i crna i 75 s. nerandžasta i crna (u zasedi), 80 s. siva i crna i 1 kolon nerandžasta i crna sa slikom Karlosa Ververde.

LIBAN

1) Krajem jula 1950 izdata je serija poštanskih maraka za redovnu upotrebu: a) sa slikom kedra: 0,50 pij. crvena, 1 p. nerandžasta, 2,50 p. ljubičasta, 5 p. lilasto-crvena; b) sa slikom mosta preko Nahreb Kela: 7,50 p. crvenkasta, 12,50 p. bledo-plava, 10 p. ljubičasta i 25 p. zatvoreno-plava.

2) U isto vreme izdate su i tri vrednosti porto-maraka sa slikom brojaka: 1 p. ružičasta, 5 p. plava i 10 p. zelena.

MONAKO

1) Dve nove vrednosti sa slikom kneza Renieja III dobile su pretisak u crnoj boji »Affranchiss. / Postes« za potrebe stampanih stvari: 8 fr. zelena i 12 fr. plava.

2) U 2 broju »Filateliste« objavili smo izdanje 3 vrednosti u spomen Svetskog Pošt. Saveza. Krajem septembra 1950 izdate su još i ove vrednosti, sa istom slikom kneževskog zamka u Monaku i zemaljske kugle obavijene trakom sa prigodnim natpisom:

a) za redovnu poštu: 10 fr., žuta.

b) za vazdušnu poštu (ista slika samo sa dodatim natpisom »POSTE AERIENNE«: 40 fr. škrljasta i crna, 50 fr. zelena i plava i 100 fr. karminasta i zelena.

NEMAČKA ISTOČNA

1) Na izložbi DEBRIA (25-VIII—3-IX) prodavani su prigodni blokovi sa slikama dve marke, koje su ranije objavljene: jedna izdata za »Dan marke« od 12 + 3 pf. tamno-smeđa i druga, (izdata za ovu izložbu) koju smo objavili u prošlom broju našeg lista, od 84 + 41 pf. karminasto-crvena, za spomen stogodišnjice prve saksonske marke. Veličina bloka 92 × 52 m. m.; štampan na papiru sa vodoznakom; sa natpisima ispod maraka »DEUTSCHE BRIEFMARKENAUSSTELLUNG — LEIPZIG — 26. 8. — 2. 9. 1950 / DEBRIA 1950«.

2) 1-IX 1950 izdate su dve prigodne marke u spomen 750-godišnjice eksploatacije rudnika bakra u Mansfelderu: 12 pf. plava sa slikom minera i 24 pf. crvena sa slikom radnika u topionici; izradene u tipografiji na papiru sa vodoznakom.

PANAMA

1) 17-VIII-1950 izdala je republika Panama za proslavu stogodišnjice od smrti generala San Martina tri marke iz starijih izdanja sa crnim pretiskom »CENTENARIO del Gral de San Martin 17 de Agosto de 1950« u četiri reda: 1 s. zelena, 2 s. na 1/2 s. ljubičasta, plava i karminasta, 5 s. plava i crna.

2) Pet maraka za vazдушnu poštu, na raznim ranijim markama za vazдушnu poštu sa istim pretiskom kao pod 1) i još sa »AEREO« u petom redu: 2 s. crvena, 5 s. žuta, 10 s. plava i crna, 25 s. plava i 50 s. ljubičasta i crna.

PERAK

17-VIII-1950 puštena je u prodaju nova serija redovnog izdanja maraka, sa slikom sultana Iskandera; iznad slike je ime »MALAYA«, a ispod Perak u maleškim slovima: 1 s. crna, 2 s. nerandžasta, 3 s. zelena, 4 s. mrka, 6 s. siva, 8 s. crvena, 10 s. ljubičasto-smeđa, 15 s. ultramarin, 20 s. zelena i crna, 25 s. žuta i mrka, 40 s. ljubičasta i crna, 50 s. ultramarin i crna, 1 dolar smeđa i plava, 2 d. crvena i zelena i 5 d. smeđa i zelena.

POLJSKA

1) Počev od 25 juna 1950 stavljene su u prodaju marke za redovnu poštu sa slikom predsednika Boleslava Bjeruta: 5 zl. zelena, 10 zl. crvena, 40 zl. ljubičasta, 25 zl. smeđa, 30 zl. crvena, 40 zl. mrka i 50 zl. maslinasta.

2) Krajem jula puštene su u tečaj porto marke iz serije, koja je u tečaju: 15 zl. crvena i 25 zl. smeđa.

3) Krajem avgusta 1950, o 25-godišnjici od smrti trojice poljskih revolucionara: Hibnera, Knijevskog i Rutkovskog, izdata je jedna spomen marka sa njihovim likovima od 15 zl. tamno-siva.

4) 31-VIII-1950 za Poljski kongres mira izdata je jedna spomen marka od 15 zl. sivo-zelena sa slikom kovača i goluba.

RUMUNIJA

1) 22-VIII-1950 izdate su tri marke u spomen pionira rumunske avijacije Aurelija Vlaicu (1882—1913), sa njegovom slikom u ovalnom okviru i njegovim prvim aparatom u letu iznad planina: 3 l. zelena, 6 l. crno-plava i 8 l. otvoreno-plava.

2) Tokom jula i avgusta 1950, izdate su retuširane marke tipa »amblemi republike«: 50 b. siva, 1 l. crvena, 2 l. maslinasta, 3 l. ljubičasto-plava, 4 l. otvoreno-ljubičasta, 6 l. zelena, 7 l. smeđa, 15 l. plava, 20 l. crno-zelena i 36 l. žuto-smeđa.

RUSIJA

5-VII-1950 izdata je jedna propagandna serija maraka za rekonstrukciju Staljingrada od 4 vrednosti sa raznim slikama: 20 k. plava (Kinemat. Pobeda), 40 k. zelena (Lenjinova ulica), 50 k. crvena (novo pozorište) i 1 r. crna (spomenik pobedi).

O 130-godišnjici od pronalaska ruskog Antarktika izdate su dve prigodne marke: 40 kop. karminasto crvene boje, oblika položenog pravougaonika sa crtežom — na sredini zemaljska kugla, levo slika F. Be-

linsgauzena, desno u ovalu slika M. P. Lazareva — voda ekspedicije, dole pejzaž Antarktika sa grupom pingvina i oznakom datuma 1820/16. I, 1 rub. ljubičaste boje oblika uspravnog pravougaonika sa slikom jedrilice i ucrtanim putem ekspedicije na geografskoj karti sev. Antarktika.

O 125-godišnjici od rođenja jermenskog klasičara dramaturga G. M. Sundukjana izdata je serija od tri vrednote: 20 kop. plava na okerasto žutoj hartiji (berba vinograda), 40 kop. narandžasto-crvena na svetlo-plavoj hartiji / Zgrada Ministarstva pravosuđa u Erivanu i 1 rub. uljasto-crna na žutoj hartiji sa slikom G. M. Sundukjana — a gore sa oznakama jubilarnih godina 1825—1950.

Prigodom 75-godišnjice od rođenja M. N. Kalinjina izdata je jedna marka zelene boje uspravnog oblika sa slikom slavljenika.

Za propagandu mira izdata je serija od 4 vrednote sa motivima koji prikazuju potpisivanje apela za mir. Vrednote su: 40 kop. crvena na žutoj hartiji (u pozadini zemaljska kugla obavijena trakom, na kojoj ruka ispisuje parolu »mi smo za mir«), 40 kop. crna (grupa dece sa vaspitačicom), 50 kop. seljasto-karminasta grupa dece sa parolom, 1 rub. smeđa) na žutoj sa slikom kao kod prve vrednote od 40 kop.

Prigodom 50-godišnjice od smrti slavnog ruskog slikara pejzaziste I. I. Levitana izdate su 2 marke i to: 40 kop. sa slikom pejzaza »zlatna jesen« kao jednom od najčuvenijih slika umetnika Levitana. — Marka je reprodukcija slike u prirodnim bojama sa tamno plavim okvirom. — 50 kop. serija smeđe boje sa portretom I. I. Levitana.

Osim gornjih serija izdate su još tri prigodne serije — povodom 10-godišnjice od osnivanja republika: Estonske, Letonske i Litvanije. — Marke prikazuju poznatije građevine u važnijim gradovima označenih republika.

S. A. D.

1) 2-VIII-1950 izdata je jedna marka od 3 s. ljubičasta sa slikom Ministarstva pravde.

2) 9-IX-1950 izdata je jedna marka u spomen stogodišnjice Kalifornije.

TURSKA

1) 13-VIII-1950 bila je izdata jedna prigodna serija maraka od dve vrednosti prilikom 2. kongresa Saveza svetske mladeži, sa slikom ankarske citadele i sa jednom alegorijom: 15 k. lilasta i 20 k. plava.

2) 20-VIII-1950 izdata je jedna propagandna serija od 5 maraka za međunarodni sajam u Smirni: 8 k. zelena (lešnici), 12 k. crvena (žir), 15 k. smeđa (pamuk), 20 k. plava (simbol sajma), 30 k. žuto-smeđa (duvan).

3) 30-VIII-1950 izdata je jedna spomen serija za sećanje na izbore od 14 maja 1950; 15 k. smeđa i 20 k. plava (Ataturk i predsednik Bajar), 30 k. karta Turske i Ataturkov portret.

FILIPINI

Tri prigodne marke sa istom slikom predsednika Elpidija Kvirino pri polaganju zakletve 30. decembra 1949: 2 s. karminasta, 4 s. ružičasto-lilasta i 6 s. zeleno-plava.

FIDŽI

1-VIII-1950 puštena je u tečaj jedna marka za redovnu upotrebu od 1/6 ultramarin sa slikom grba ostrva Fidži.

HOLANDIJA

3-X-1950 puštene su u tečaj dve marke za spomen 375-godišnjice lajdenskog univerziteta: 10 s. smeđe-maslinasta, sa slikom naučnika, književnika i vojskovođe Janusa Dusa (1545—1609) i 20 s. sivo-plava, sa slikom Žana van Huta, sekretara univerziteta u Lajdenu (1542—1609).

ČILE

Krajem jula 1950 stavljene su u tečaj četiri marke za vazдушnu poštu samo u unutrašnjem saobraćaju: 1 pezo zelena sa avionom iznad jelove šume, 2 p. crvena sa avionom i zastavom, 3 p. plava sa avionom i velikom dizalicom, 5 p. ljubičasta sa avionom i silosom.

BAŠTAR MIROSLAV — VIROVITICA

Odgovori na pitanja u Vašem pismu:

1) Poslata koverta je iz partizanske pošte; poslata iz izbegličkog logora u El Šatu u Africi. Mislim da je ta pošta išla preko naše vojne baze u Bariju, pa je otuda slata na našu obalu i dalje u unutrašnjost zemlje. Zeleni okrugli žig sa natpisima: iznad zvezde »GL. PREKOJADR. VOJNA POŠTA / N O V J«, ispod zvezde N L A J / CHIEF TRANSADR. MILIT. MAIL« je žig te baze. O ovome žigu pisao je Karlo Gartner u zagrebačkoj »Filateliji« u br. 10 za 1946 g. na str. 120 (slika žiga) i 123 i u br. 2 za 1947 g., samo sa pogrešno pročitanim natpisima žiga. — Drugi, cenzurni žig je takođe interesantan i šteta je što se ne može pročitati drugi deo gornjeg reda; treba da znači: prvi red POŠTA V (ili broj te pošte ili, možda, VIS) a drugi CENZURIRA(NO).

Koverat je vrlo lep i važan objekat za proučavanje partizanskih pošta.

2) Za poslatu marku br. 2 iz prvog, zajedničkog izdanja Jugoslavije mislim da boja nije originalna. Biće da je izmenjena pod uticajem sunčane svetlosti ili, možda, i pod nekim hemiskim uticajem. Ne samo da je druga boja slike (tamna maslinasto-zelena mesto zelena), već i boja papira ima drugi — sivkast — ton.

A. V. — Pitanje: Zašto je na švajcarskim markama naziv države »HELVETIA«, a ne »Suisse«, »Schweiz«, »Svizzera«?

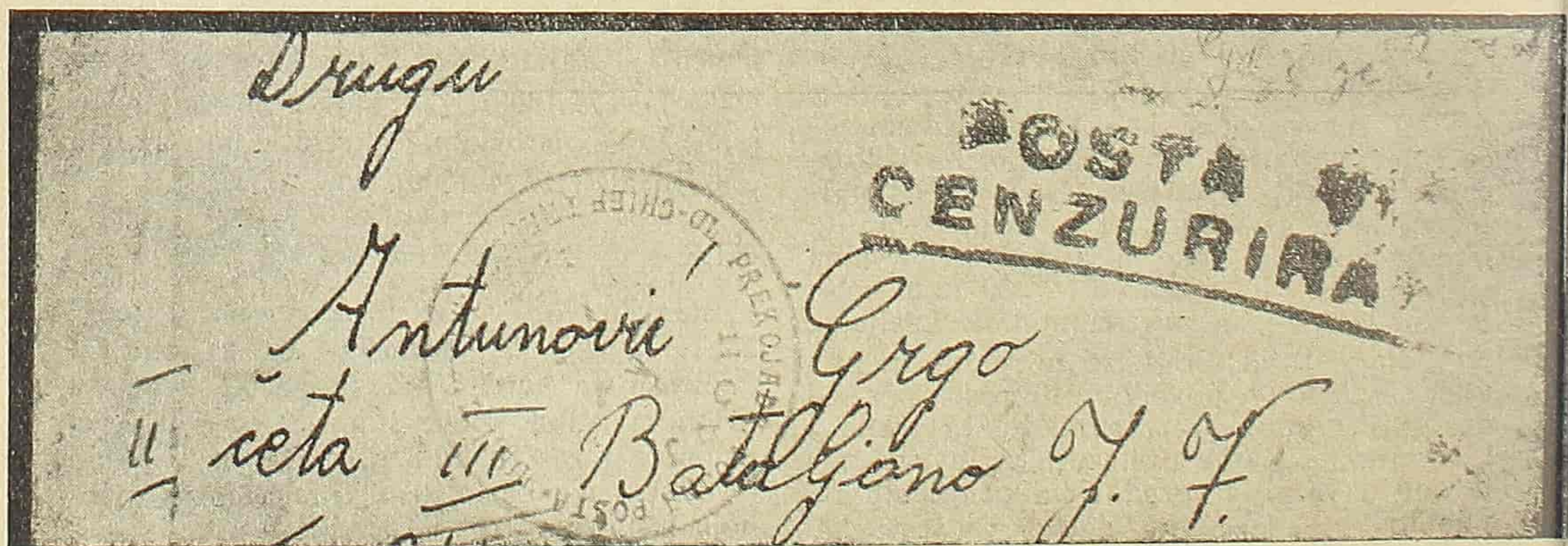
Većina zemalja imaju samo jedan narodni jezik, kojim se svi državljani služe. Kod takvih zemalja nema nikakve teškoće ni u upotrebi natpisa na markama. Kod onih pak država, kod kojih ima više ravnopravnih narodnosti, pojavljuju se teškoće. Ili bi se morale izdavati marke sa natpisima svih jezika, — što bi kvarilo utisak makako lepe slike na markama; ili bi se morale izdavati posebne marke za svaki jezik, — što bi ukazivalo, ma i u najmanjoj meri, slabu vezu između naroda te zemlje; ili bi se upotrebio jedan jezik samo jedne gospodareće nacije, — a tu nema ravnopravnosti i uvek bolno dira narode čiji su jezici zapostavljeni; ili najzad, bez natpisa, — što pokazuje borbu nacija u toj zemlji, gde se ne može nijedna nacija istaći zbog međusobne surevnjivosti i nemoći jedne da zagospodari drugima.

U Švajcarskoj, kao što je poznato postoje tri jezika: francuski, italijanski i nemački. Radi uštede prostora na poštanskim vrednosnicama, mesto trostrukog natpisa »Schweiz — Suisse — Svizzera« upotrebljen je latinski naziv »Helvetia«, i time je izbegnut prigovor ma od koje narodnosti; sa tim su se zadovoljile sve tri narodnosti i sada se za izraz Helvetia tako naviklo, da bi svaka izmena i u zemlji i u inostranstvu izazvala neke neugodnosti.

Iz istih je razloga uzeta i oznaka, opet na latinskom jeziku, »PROJUVENTUTE« na markama, koje Švajcarska izdaje svake godine za pomoć mladeži.

A.

A.

FILATELIJA, glasilo Filatelističkog saveza Hrvatske, izlazi mesečno u Zagrebu.

U svom broju za septembar 1950 donosi: 50-godišnjica »Hrv. Filat. društva«. — Počasni članovi Filatelističke sveze Slovenije. — Nova jugoslovenska izdanja. — Međunarodna Filat. Federacija u borbi protiv nepotrebnih prigodnih izdanja. — Stogodišnjica prvih austrijskih maraka. — Izložba maraka u Dubrovniku 20—31 VIII 1950 — Novi prigodni žigovi FNR Jugoslavije. — Ing. V. Flek: Neke nepoznate osobine jugoslovenskih i srpskih maraka. — D. Kernc: Zupčanje franko maraka s krajobrazima iz 1941/42. — Osobine jugoslovenskih maraka. — A. Petrenko: Katalogizacija naših masovnih koverata. — Falsifikator Sperati nastavlja svoj posao. — Amo tamo po filateliji. — Nove marke.

Sadržaj broja 10 za oktobar 1950: Svi na izbore 5 studenoga 1950! — Filatelistička savjetovanja u Ministarstvu pošta. — Nova izdanja VUJA-STT. — Jubilara XX izložba HFD u Zagrebu — D. Novak: Malo kritike jubilarne izložbe HFD. — M. Župa: O filatelističkoj izložbi u Dubrovniku. — Ž. Golubović: Zona occupata del Fiumano e della Kupa i njezine marke. — Z. S.: Stogodišnjica poštanske marke u Hrvatskoj. — Nove marke. — Amo tamo po filateliji.

A.

NOVA FILATELIJA, glasilo Filatelistične sveze Slovenije, izlazi 10 puta godišnje u Ljubljani. Izišli su br. 8 za oktobar i br. 9 za novembar 1950.

Sadržaj br. 8: Važno savetovanje u Beogradu. — D-r A. Lavrič: Pet godina slovenskih pretisaka. — Poštanski žigovi u Sloveniji. — Stručna štampa. — Humor. — Naše nove marke. — Dobrovoljni radovi. — Izložba u Celju. — Ing. C. Pirc: Marke svetskog pošt. saveza. — Objave FZS. — Zanimljivosti. — Objave Biroa za filateliju. — Nove marke u svetu.

Sadržaj br. 9: 29 novembar. — D-r A. Lavrič: Pet godina slovenskih pretisaka (nastavak). — P. Anderlič: Poštanski žigovi u Sloveniji (nastavak). — Naše nove marke. — Izložbe u Dubrovniku i HFD u Zagrebu

— Rad podružnica. — Rad i zaključci savetovanja u Beogradu. — Dobrovoljni radovi. — O 400-godišnjici J. Petelina-Galusa. — V. koruški festival u Guštanj. — Stručna štampa. — Naši specijalni žigovi. Objave FZS. — Razmena s inostranstvom. — Nove marke u svetu. — Nove porto marke STT-VUJA. — Objava Biroa za filateliju. — Zadnje vesti.

A.

ILUSTRIRANI VJESNIK — Zagreb. Br. 271—2.

U ovom interesantnom, rado čitanom i veoma dobro tehnički opremljenom časopisu uredio je Filat. Savez Hrvatske ilustrovanu rubriku pod naslovom »Pregled jugoslovenskih poštanskih maraka od oslobodjenja do danas«. Rubrika je osim naslova popunjena jedino sa 36 klišea naših posleratnih izdanja. Raspored je veoma ukusan, raznolik — potseća na neku izložbenu vitrinu. Osim toga, on je u potpunosti pristupačan svakom čitaocu.

I ovaj način popularisanja filatelije, svakako je hvale vredan. Samo neka se ne ostane na ovome!

B. H.

REPUBLIKA, Beograd, nedeljni politički list u svojoj stalnoj rubrici o filateliji donosio je: u br. 262 od 7-XI; C. S.: Borba protiv štetnih i nepotrebnih izdanja maraka. — U br. 264 od 21-XI: O novim markama i o prigodnim žigovima. — U br. 266 od 5-XII: B. M.: Prva zemaljska izložba maraka i Omladinska sekcija F. D. »L. Košir« u Beogradu. — U br. 267 od 12-XII: B. M.: O puštanju u tečaj novih prigodnih maraka »Dan mornarice« i Filatelistička Evropa.

A.

Тражим министарске блокове од свих пригодних издања старе Југославије (незупчани четверци у блоковима). — Такође тражим непоништене марке старе Србије са празним међупростором (празним зупчаним међупростором у величини марке) — као и све покусне отиске старе Србије. — Долази у обзир и макулатура. — У замену дајем марке по жељи и договору.

Инж. МИРКО ВЕРНЕР,
НОВИ САД, Поштанска
ул. 9/III

ИЗ САВЕЗА ФИЛАТЕЛИСТА СРБИЈЕ И ЊЕГОВИХ ПОДРУЖНИЦА

ФИЛАТЕЛИСТИЧКО ДРУШТВО
IV РЕОНА „ВРАЧАР“

БРОЈНО СТАЊЕ ЧЛАНОВА
САВЕЗА ФИЛАТЕЛИСТА СРБИЈЕ

на дан 18 децембра 1950

Због преоптерећености својим пословима поднели су оставке чланови управног одбора: Коста Савићевић и Михаило Богићевић. — На њихова места кооптирани су: Душан Мартић и Николај Титов.

Садашње стање управног одбора је: Претседник М. Аранђеловић, потпретседник Б. Пашковић, секретар Б. Новаковић, зам. секретара Н. Титов, благајник Д. Јанићијевић, контр. благајник Д. Мартић, а остали део управног одбора је и даље остао исти.

Друштво је добило нове просторије у улици Ивана Милутиновића бр. 21, у дворишту. То су просторије 30. осн. организације Нар. фронта (Београд IV).

Састанци се одржавају уторником и петком од 17 до 20 часова.

Адреса за преписку са друштвом је: Бран. Новаковић, Курсулина ул. 16 — приземље.

О Г Л А С И

ZAMENJUJEM PREPORUČNE («R») I
AVIONSKE («PAR AVION») NALEPNICE

Vinko Višić

Član Fil. Saveza Hrvatske broj
1109/49

Rijeka III (Sušak)

Šetalište Gor. Kovačića br. 5

TRAŽIM VEZU ZA RAZMENU:

Prinudne doplatne marke Jugoslavije na pismima, Trst (A i B), Mađarsku 1945/46 (samo frankature).

H. H. Engelhardt,

Leipzig C 1

Seb-Bach — Str. 19

(Deutschland).

Državne kao i gradske — opštinske tak-sene marke (biljege) bilo koje države ili izdanja upotrebljene ili čiste, u svakoj količini kupujem, ili za iste dajem isto toliko upotrebljenih poštanskih maraka. — Pošiljke i ponude slati na adresu:

BRANKOV KOSTA,

Sombor,

Ulica 21 oktobra broj 16.

Ovaj oglas uvek važi!

	Ред.	Омл.	Свега
1. АПАТИН	54	4	58
2. БАЧКА ТОПОЛА	25	8	33
3. БЕЛА ЦРКВА	24	5	29
БЕОГРАД:			
4. „ЕВЖЕН ДЕРОКО“	188	46	234
5. „АВАЛА“	196	53	249
6. „САВА“	171	42	213
7. „ВРАЧАР“	186	60	246
8. „Л. КОШИР“	84	30	114
9. „ТОПЧИДЕР“	48	5	53
10. БЕЧЕЈ	23	5	28
11. БОГОЈЕВО	15	3	18
12. БОР	34	6	40
13. ВАЉЕВО	79	40	119
14. ВРБАС	18	4	22
15. ВРШАЦ	102	28	130
16. ЖЕЛЕЗНИК	13	—	13
17. ЗАЈЕЧАР	36	7	43
18. ЗЕМУН	62	47	109
19. ЗРЕЊАНИН	89	11	100
20. КИКИНДА	63	26	89
21. КРАГУЈЕВАЦ	28	9	37
22. КРУШЕВАЦ	8	3	11
23. КУЛА	27	6	33
24. ЛЕСКОВАЦ	38	26	64
25. НИШ	65	1	66
26. НОВИ КНЕЖЕВАЦ	25	1	26
27. НОВИ САД	265	53	318
28. ОЦАЦИ	33	1	24
29. ПАНЧЕВО	78	18	96
30. ПИВНИЦЕ	22	6	28
31. ПИРОТ	20	3	23
32. ПОЖАРЕВАЦ	60	27	87
33. РУМА	8	6	14
34. СЕНТА	29	6	35
35. СМЕДЕРЕВО	18	3	21
36. СОМБОР	58	15	73
37. СРЕМ. МИТРОВИЦА	53	29	82
38. СТАНИШИЋ	11	1	12
39. СУБОТИЦА	177	23	200
40. СУРДУЛИЦА	17	2	19
41. ТИТЕЛ	4	1	5
42. ТИТОВО УЖИЦЕ	25	3	28
43. ТРСТЕНИК	22	1	23
44. ЋУПРИЈА	17	2	19
45. ЦРВЕНКА	21	2	23
46. ЧАЧАК	7	11	18
47. ШИД	8	1	9

СВЕГА: 2644 690 3334

Претфилателистичка писма Србије дајем у замјену за иста или наше комплетне боље серије. База каталог „Југофилателије“.

ВЈЕКОСЛАВ ТРБАРИЋ,
ТУЗЛА, Градска ул. бр. 5

РАЗМЕНА МАРАКА ПУТЕМ ДОПИСИВАЊА

ФИЛАТЕЛИСТА доноси бесплатно адресе свих оних чланова Савеза, који желе да врше размену марака путем дописивања. Ради уштеде у простору, времену и писању, тражење, као и понуда марака и др. у замену изражаваће се према кључу скраћеница (ниже наведеном), у коме су државе и групе земаља и поштанских вредносница, жигова и др. означене бројевима. Кључ скраћеница је устаљен, тако

да ће увек исти број означавати увек исту државу и др., а излазиће редовно у сваком броју ФИЛАТЕЛИСТЕ са адресама мењача. Адреса ће се донети само једанпут, а поновиће се само у случају промене било саме адресе, било подручја размене. Партнери ће сами путем писама међусобно регулисати, какве ће марке (нове или поништене) мењати, као и све остало у вези са том разменом.

КЉУЧ СКРАЋЕНИЦА

А. — ПОНУДА: 1) Југославија; 2) СССР; 3) Бугарска; 4) Чехословачка; 5) Албанија; 6) Пољска; 7) Румунија; 8) Мађарска; 9) Португалија; 10) Шпанија; 11) Италија; 12) Сан Марино; 13) Француска; 14) Андора; 15) Монако; 16) Луксембург; 17) Белгија; 18) Холандија; 19) Данска; 20) Норвешка; 21) Шведска; 22) Финска; 23) Естонија; 24) Летонија; 25) Литванија; 26) Аустрија; 27) Немачка; 28) Енглеска; 29) Ирска; 30) Исланд; 31) Грчка; 32) Енглеске колоније; 33) Француске колоније; 34) Италијанске колоније; 35) Холандске колоније; 36) Португалске колоније; 37) Сједињене Америчке Државе; 38) Јужна Америка; 39) Азија; 40) Турска; 41) Целине; 42) Таксене марке; 43) Жигови; 44) Авионске марке; 45) Вињете; 46) Специјалитети; 47) Швајцарска; 48) Лихтенштајн.

Б. — ТРАЖЊА: 1) Југославија; 2) СССР; 3) Бугарска; 4) Чехословачка; 5) Албанија; 6) Пољска; 7) Румунија; 8) Мађарска; 9) Португалија; 10) Шпанија; 11) Италија; 12) Сан Марино; 13) Француска; 14) Андора; 15) Монако; 16) Луксембург; 17) Белгија; 18) Холандија; 19) Данска; 20) Норвешка; 21) Шведска; 22) Финска; 23) Естонија; 24) Летонија; 25) Литванија; 26) Аустрија; 27) Немачка; 28) Енглеска; 29) Ирска; 30) Исланд; 31) Грчка; 32) Енглеске колоније; 33) Француске колоније; 34) Италијанске колоније; 35) Холандске колоније; 36) Португалске колоније; 37) Сједињене Америчке Државе; 38) Јужна Америка; 39) Азија; 40) Турска; 41) Целине; 42) Таксене марке; 43) Жигови; 44) Авионске марке; 45) Вињете; 46) Специјалитети; 47) Швајцарска; 48) Лихтенштајн.

В. — КАТАЛОШКА БАЗА: 1) Ивер; 2) Цумштајн; 3) Скот; 4) Гибонс; 5) Михел; 6) Домаћи каталози.

АДРЕСЕ МЕЊАЧА:

27) Ђ. Ј. Немет. Бачка Топола. Југославија:

А — 1, 41, 44 и УПУ из целог света.

Б — 1, 44 и УПУ из целог света.

В — 1, 2, 6 и по споразуму.

28) Душан Лазаревић. Титово Ужице. Слоб. Секулића 11:

А — 11, 43, 46.

Б — 1, 46.

В — 2.

29) Павле Дубовски. Зрењанин. Покрајинска болница:

А — 27, 28, 47 (све жигосане).

Б — 2, 23, 24, 25 (све жигосане).

В — По споразуму.

30) Михајло Тонковић. Суботица. Црнојевића 17:

А — 1.

Б — 8, 17, 26, 28, 30, 47 и УПУ свих земаља.

В — 2 и по споразуму.

TRAŽIM ZAMENU

Tražim nekoja izdanja stare Jugoslavije NDH, FNRJ, koja mi fale

Molim pišite latinicom.

Osvald Ivan
Prevalje
(Slovenija)

Тражим локална издања ФНРЈ и специјалитете, Словенију (веригаре), окупациона издања Југославије (талијанска и немачка окупација), Црну Гору, Босну и Херцеговину као и мађарску класику.

ЕКЕШ АЛЕКСАНДАР,
СТАНИШИЋ, Војводина